

vrede

„EEN JAAR J. CARTER”

MAANDBLAD VOOR INTERNATIONALE POLITIEK EN VREDESPROBLEMEN
21ste jrg. – nr. 171 – MAART 1978

vrede

„Vrede“ Studie- en informatiecentrum
voor vredes- en ontwikkelingsproblema-
tiek v.z.w.

Maandblad 10 nrs. per jaar

REDACTIE-BEHEER

PUBLICITEIT :

Onderbergen 51 - 9000 Gent
Pvk : 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent
Tel. 091/ 23.82.52

LEESGELD :

250 fr. per jaar
25 fr. per nummer.

STEUNABONNEMENT : 500 fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER :

Michel Vanderborgh
Beukendreef 10a
9401 Pollare

REDACTIE :

Theo Bailleul, Jo De Schuyter,
Nadine Crappé, Jules Verheist,
Luk Kongs, Chantal De Smet,
Ernst Gülcher, Keteen Steel,
Michel Tanret, Filip De Paepe,
Griet Marchal, Jan Verwest, Paula
Burghgraefs, Wilfried De Vlieghere,
Brigitte Van Maele, Herman Talfoen,
Elie Elie, Philip Delmotte, Luk
Vermaire.

MEDEWERKERS :

Jan Van Calsteren, Robert De
Gendt, Frank Beka, Ward Ruys-
linck, Willy Courtois, Ignas Lin-
demans, Eric Hulsens, Yves Van de
Steen, Janine De Rop, Staf Schmidt,
Walter Weydt, Jos Wolles, Cyriel
Verleyen, Freddy Tack, Rik Denys,
Toon Colpaert, Robert Braet, Al-
fons Goossens (Goal), Luc Zee-
broeck, Krista Dumolin, René Mor-
lion, enz., enz.
Centrum voor UNO-Recht (V.U.B.)
Centrum voor Latijns-Amerika
(Roermond)

HOOFDREDAKTEUR :

André De Smet

ABONNEMENTENDIENST :

Lotty Verwest, Monique Verstraete

Overname van artikels en tekeningen is
toegelaten mits bronvermelding en toe-
zending van een presentexemplaar.

„Vrede“ wil de spreekbuis zijn van al
diegenen die - door degelijke informatie
of voorstellen - een bijdrage willen bren-
gen tot de internationale ontspanning.

De redactie doet dan ook beroep op de
medewerking van al diegenen die hiertoe
kunnen bijdragen.

De ondertekende artikels beantwoorden
dan ook niet noodzakelijkerwijze aan het
standpunt van de redactie.

OFFSET DRUK :

Beschutte Werkplaats, Landegem

INHOUD

	Blz.
EDITORIAAL	3
Over de Helip-Hawk raketten en andere dingen	3
OP DE UITKIJK	4
Alles of niets	4
LATIJS-AMERIKA	5
Latijns-Amerika en de leer van de nationale veiligheid	5
AFRIKA	12
Kerken ondervragen banken over apartheid	12
AZIE	14
Viëtnam, gisteren en vandaag	14
MENSENRECHTEN	19
„De mensenrechten : eerst strijden tegen de ellende“	19
De Duitse Bondsrepubliek en De mensen- rechten	19
Het derde Russell-Tribunaal	19
LEZERSBRIEVEN	24
„Op de uitkijk I“	24
FILM	25
Podranki - De wezen	25
N. Goebenko	25
TERRORISME	26
Jaarbilan Jimmy Carter	26
VREDESFONDS	28
Wie zal dat betalen	28
OPVOEDEN TOT VREDE	29
Jeugd, pop en politiek	29
Xide wereldfestival van de jeugd en de studenten	30
BOEKBESPREKING	31
Nieuws voor de (post)mensen :	31
Larmoyant geschrijf wordt sardoniese humor	31
VREDESINITIATIEVEN	33
Kampagne „ontwapenen om te overleven“	33
Reisgroep „Vrede“	34
Internationale politiek - Persmedia-openbare opinie	34
Kursussen	34
Komitee tegen de beroepsverboden in de Bondsrepubliek	34
TE ZOT OM... LOS TE LOPEN	35
AANVULLENDE KORTE BERICHTJES	

OVER DE HELIP-HAWK RAKETTEN EN ANDERE DINGEN

We hebben tijdens de voorbije weken heel wat deining vastgesteld rond het inzicht van Minister Van den Boeynants en de regering om voor ons land de beruchte helip-Hawk raketten aan te kopen. : kostprijs 4 miljard. Intussen vernamen we eveneens dat eerstdaags een beslissing zal vallen rond de keuze van een nieuwe tank waarvan ons land er eveneens voor een 20 miljard zou aankopen. Tijdens een T.V. debat vernamen we eveneens dat de aan 800 miljoen fr. stuk bestelde escorteschepen voor de Zeemacht, vandaag reeds 3 miljard 't stuk kosten... Zo gaat het steeds maar verder.

Het gat van zestig kilometer.

Sinds premier Tindemans en minister Simonet een bezoek brachten aan President Carter in de voorbije zomer heeft men het nog al eens over het gat van 60 kilometer in de Westerse verdediging t.t.z. de verdedigingslijn die van Noorwegen tot Oostenrijk loopt. Door de schuld van de Belgen blijkt het dat aldaar sinds 1972 een „gat“ bestaat waar de „vijand“ zonder veel moeite zou kunnen doorbreken. Volgens militaire deskundigen van de NAVO zouden de door ons leger opgestelde raketten slechts een hoogte bereiken van 12 km. daar waar, volgens de heren van de NAVO, deze minstens tot 18 km. zouden moeten reiken.

Sinds 1972 tracht de NAVO, door bemiddeling van V.D.B., de regering onder druk te zetten om zich de nieuwe aangepaste raketten aan te schaffen. Onze militaire leiding, enerzijds, en de regering anderzijds, bleken echter minder overtuigd van het dringend karakter van deze operatie. Meer realist dan onze minister van Landverdediging schenen deze er zich van bewust te zijn dat het niet zo eenvoudig zou zijn na de operatie van de 30 (nu reeds 40 miljard) voor de aankoop van de F. 16 de openbare opinie ook deze pil te doen slikken.

V.D.B. laat niet los.

Iedereen in dit land weet dat V.D.B. zich niet zo gemakkelijk laat ontmoedigen. Als „Havik“ in de opeenvolgende regeringen weten wij dat hij heel zorgvuldig en met veel geheimzinnigheid de anti-sovjetskampagnes levendig houdt. De tewerkstelling, die de aankoop van nieuwe wapens zou moeten meebrengen, is de tweede troef die V.D.B. graag uitspeelt om zijn doel te bereiken. Met beide motieven is V.D.B. nog maar eens komen aandraven voor zijn Helip-Hawk project. Het feit dat onze militaire strategen de nieuwe Hawk raketten in 1972 achteraan op hun bestelingslijst hadden geplaatst, schijnt plots van geen belang meer te zijn.

Zou dit in verband staan met het proefbalonnetje dat in de voorbije dagen door de NAVO top werd opgelaten, t.t.z. zulkdanige raketten rond Antwerpen op te stellen voor de zogezegde verdediging van de haven?

Verzet in het parlement?

Na het bezoek van Tindemans en Simonet aan de V.S. werd door de regering een comité opgericht, bestaande uit de Ministers Van den Boeynants, Claes en Simonet dat de opdracht kreeg het probleem te onderzoeken. Sindsdien werd door B.S.P. voorzitter Van Miert een verklaring afgelegd waarin er op gewezen werd dat, in deze periode van economische crisis het ongepast was een nieuwe uitgave te voorzien voor de aankoop van Helip-Hawk

raketten. Volkvertegenwoordiger Tobback, in een artikel in „Le Soir“ onderschreef dit standpunt. Zienwijze die hij eveneens verdedigde tijdens een T.V. debat met V.D.B. wat ook het geval was vanwege volksvertegenwoordiger Cuddef in een zulkdanig debat voor de R.T.B. We kunnen dit standpunt bijtreden alhoewel, naar onze mening, het verzet tegen de Helip Hawk raketten niet alleen een financieel maar ook een politiek probleem is. Het gaat niet op dat, op een ogenblik dat iedereen zich uitspreekt voor het afremmen van de bewapeningswedloop, men zonder verwijl verder gaat dag na dag nieuwe en meer gesofistikeerde wapens aan te kopen. Het wordt tijd, hoog tijd dat de woorden ook eens in daden worden omgezet.

Genoeg militaire uitgaven.

Het is natuurlijk niet omdat de V.S. en de NAVO, in het belang van enkele financiële groepen van dit land, dat ons land steeds klaar moet staan om andermans grillen te volgen op het vlak van de bewapening.

Het is niet omdat V.D.B. zich als een „Super Havik“ wil doen opmerken, omdat hij naar het blijkt, zich reeds als opvolger ziet van NAVO sekretaris generaal Luns, dat wij aan zijn grillen moeten voldoen.

We betwisten het feit niet dat ons land aan zijn internationale verplichtingen moet voldoen maar deze verplichtingen kunnen en mogen slechts in verhouding zijn tot de internationale detente en wat werkelijk noodzakelijk is voor onze verdediging.

Onder de vorige regering was de stijging van het defensiebudget beperkt tot 4 procent per jaar aan konstante prijzen.

Deze beperking is in de huidige regeringsverklaring weggefallen. In de lijst van de Defensie-uitgaven dat in het NAVO bulletin komt te verschijnen, kunnen we vaststellen dat de voor 1977 begrote militaire uitgaven reeds 91.350 miljoen frank bedroegen. In 1949 was dit 8.273 miljoen ; in 1974 reeds 20.707 miljoen. In 1968 haalden we reeds 32.319 miljoen om in 1976 reeds de 81.085 miljoen frank te bereiken.

Tijdens het reeds genoemde T.V. debat erkende Minister V.D.B. dat de schuld van het Ministerie van Landverdediging, die enkele jaren terug 15 miljard B. fr. bedroeg heden reeds 75 miljard bereikt.

Uit dit alles blijkt wel duidelijk dat er, wat de militaire uitgaven betreft, geen perken blijken te bestaan en we, aan een dergelijk tempo zonder twijfel naar een catastroof gaan.

Ontwapenen om te overleven.

De aankoop van de Helip-Hawk raketten, tanks e.a. militair materiaal moet dus niet op zich zelf in vraag gesteld worden, maar als een kenmerk van het geheel van onze militaire politiek. Deze politiek is een uitvloeisel van een benadering van de internationale problematiek die vandaag zeker niet meer beantwoordt aan de politieke detente die we sinds enkele jaren kunnen vaststellen.

De bewapeningswedloop biedt geen enkele toekomst. Zeker ook niet voor de tewerkstelling omdat het uiteindelijk toch het volk is die de gebroken potten betaalt. We moeten een andere richting uit. De nationale campagne die door het Overlegcentrum voor de Vrede wordt op gang gebracht onder het thema „Ontwapenen om te overleven“ is de bijdrage van de openbare opinie om de regering en parlement te dwingen met het belang van ons volk rekening te houden.

A.D.S.

OP DE UITKIJK

ALLES OF NIETS

Ik begrijp soms niet veel van politiek. Bij mij op tafel ligt een verslag van de Nederlandse Cultuurraad van twintig december. En daarin lees ik dat Senator Wim Jorissen (die van Protea) bijna alle landen in de wereld hypokriet vindt omdat ze in de Verenigde Naties Zuid-Afrika veroordelen terwijl ze zélf de mensenrechten aan alle kanten vertrappen.

En, zegt Jorissen er bij, als ons land om de mensenrechten één cultureel akkoord opzegt, dan moet dat óók gebeuren met de Sovjetunie, Brazilië, Chili, Burundi en heel de rest. Hij geeft een inderdaad overtuigende opsomming van landen waar het niet zo best gesteld is en hij gaat daarin niet eens zo erg selectief te werk. Zoals te verwachten noemt hij de Sovjetunie (concentratiekampen een afschuwwekkend begrip), Angola (met zijn nieuwe kolonisator Cuba) en Mozambique (50.000 politieke gevangenen) maar ook India, Indonesië, de Latijns-Amerikaanse diktaturen en zelfs Nederland (Molukkers en moralistisch) krijgen een veeg uit de pan. Zaïre, de Verenigde Staten en de Duitse Bondsrepubliek zijn er niet bij, maar vooruit... die hebben trouwens Zuid-Afrika ook nooit zo héél heftig aangevallen.

Jorissen heeft, en daar zit hem bij mij nu de verwarring, natuurlijk wel voor een deel gelijk. Zoets is toevallig eens precies wat alle maatschappijbewuste en moreel hoogstaande kritische mensen ter linkerzijde van het politiek spektrum ook wel zouden willen: een consequente en doeltreffende handelswijze van alle „beschaafde“ naties (wat dat dan ook moge zijn) tegen alle landen waar de burgers vertrapt worden. Maar uiteraard dan niet alleen met loze woorden of vage resoluties, maar tegelijkertijd ook in de praktijk met een brede waaier van boycotacties: géén culturele akkoorden, géén balletten, géén concerten, tentoonstellingen of

volksdansen. Géén tenniswedstrijden, géén voetbal, géén emigratie, maar vooral: géén ambassades of andere vriendelijke diplomatieke betrekkingen. Maar dan ook: géén handel, handelsbeurzen, handelsbetrekkingen en investeringen. En tenslotte bovenal: géén FN-geweren naar regeringen die er hun burgers mee doodschieten. En daar zet Jorissen volgens mij de politieke werkelijkheid op zijn kop. Want als je een zo vergaande actie voorstelt, gaan de politici ineens met zijn allen op de loop. Natuurlijk verdenk ik de senator er niet van dat hij de mensen en de mensenrechten in andere landen gebruikt om een veroordeling van Zuid-Afrika belachelijk te maken en te voorkomen. Ik zou niet durven. Maar hij brengt toch wel weer veel mensen aan het aarzelen en bovendien eindigde déze Cultuurraad met een ontwerp-resolutie die vaststelt „dat ons land met verschillende ... landen waar eveneens de mensenrechten niet geëerbiedigd worden culturele akkoorden heeft afgesloten... en... dat er geen voldoende redenen bestaan om bij uitzondering een cultureel akkoord... met Zuid-Afrika nu op te schorten...“. Zo gemakkelijk gaat dat dus. Oprechte actievoerders en publieke opinie worden telkens weer verlamd met van die „voor elk wat wils“ redeneringen die allemaal hun voors, maar bij nader inzien erg veel tegens hebben zoals: „alle landen of geen één“, „je moet niet moraliseren“, „sport heeft niets met politiek en handel te maken“ (en dus gaan we binnenkort in Argentinië voetballen en blijft Coppé met de Generale Bank in Zuid-Afrika investeren) en „wapens leveren werkgelegenheid op“ (en zo gaan de leveringen over Zeebrugge gewoon door of strijken de fabrikanten de opbrengsten van de licenties op).

Alles of niets. Niets dus. Snapt u dat nou ?

Gent, februari 1978
Ernst Gülcher

LATIJS - AMERIKA

LATIJS-AMERIKA EN DE LEER VAN DE NATIONALE VEILIGHEID

Robert De Gendt.

Wie de laatste tijd contacten onderhoudt met arbeidersverantwoordelijken uit Latijns-Amerika komt meer dan ooit onder de indruk van een aantal gegevens die de globale toestand beheersen.

Natuurlijk gaat de oppervlakkige toerist, vliegtuig-bus-hotel-in-en-uit, daar meestal niet zoveel van merken. Maar wie wat dieper kan kijken of over directe informatiebronnen beschikt gaat wel zien waar de militaire laarzen het ergste nijpen.

De meest in het oog springende feiten zijn enerzijds de werkelijke toestand van ellende die nog is toegenomen en waarbij in meerdere landen de honger het lot is van het grootste deel van het volk en anderzijds de duidelijk waarneembare macht van de militairen die het roer, in bijna alle landen, stevig in handen hebben.

Hierbij gaan een aantal dieper liggende mens- en maatschappij opvattingen schuil die zich meer dan ooit op een 'wetenschappelijke basis' motiveren en zich in die zin steeds sterker willen uitbouwen. Laten wij een poging doen om in het licht van recente evoluties enkele van de belangrijkste gegevens te ontleiden.

De leer van de nationale veiligheid.

Hiervoor zijn reeds een aantal studies gemaakt waarbij die van onze landgenoot J. Comblin, die het gebeuren binnen Latijns-Amerika op de koop toe zelf beleeft, zeker één van de meest recente en grondigste is.

Zo gaat men ontdekken dat de militarisering van de macht en de leer van de nationale veiligheid reeds merkbaar is in de 19de eeuw, waarvan o.m. het pan-germanisme, *beweging om de Duitssprekende in één staat te verenigen*, aan de basis ligt. Het nationaal socialisme voor de tweede wereldoorlog heeft de idee proberen te verwezenlijken, maar is er aan ten onder gegaan. Dit heeft echter niet belet dat nieuwe volgelingen zijn opgestaan en pogingen hebben ondernomen om deze leer opnieuw tot leven te wekken. Latijns-Amerika bleek daarvoor een uitstekend wingewest te zijn en heel wat uitgeweken Duitsers, voor de eerste en tussen de twee wereldoorlogen hebben voedsel helpen geven aan deze ideeën. De naam van menig topperantwoordelijke militair heeft zijn vertrouwde Duitse klank behouden - Stroessner (Paraguay), Geisel (Brazilië), Banzer (Bolivië) - ... en onlangs verklaarde Pinochet (Chili) met trots, in een interview met *Die Welt*: „met de Duitsers voelen wij ons het meest verbonden“.

Natuurlijk hebben bepaalde kringen in de Verenigde Staten deze leer handig gebruikt om hun dominerende rol een stevige achtergrond te geven. Vanuit het National War College zijn heel wat van deze ideeën verder verspreid geworden. Proces dat nog aanzienlijk is toegenomen van-

af de dag dat buitenbeentje Cuba zijn eigen weg is gegaan en dat men met alle middelen moest vermijden, dat dit duivels communisme ook in andere landen van Latijns-Amerika aan bod zou kunnen komen. Zelfs de zachtere vorm van socialisme of sociaal-democratie bleef eveneens taboe zoals ondermeer het doodknippen van de democratie in Brazilië (Goulart 1964), Chili (Allende 1974) en in een zekere zin Argentinië (Peron 1976) ons hebben geleerd.

Daarmee is de leer van de Nationale Veiligheid uitgegroeid tot een belangrijke realiteit die zich met de tijd sterker is gaan internationaliseren. Getuige daarvan de 11e Conferentie van Montevideo in 1975, waar militaire leiders van Brazilië, Chili en Uruguay de leer van de Nationale Veiligheid als de enig goede voor Latijns-Amerika hebben verkondigd.

Eerste krachtlijn is het totalitaire karakter van deze leer. Alle domeinen van het individuele en maatschappelijke leven hebben hun bedding gekregen: politiek, economie, sociologie, cultuur, godsdienst in een 'wetenschappelijk verantwoorde' synthese die een nieuwe filosofie heeft uitgewerkt, die men alleen maar bij het Marxisme in zijn meest totalitaire vorm ontmoet.

De klassieke democratie zoals die zich realiseert op basis van de scheiding van de machten werd verpulverd als een te zwak gedoe, alleen maar goed om politiekiers toe te laten aan corruptie en bureaucratie te doen. Tegenover al dat geleuter zet je maar één ding: een militaire elite die weet wat regeren is, overtuigd dat de mensen een disciplinaire 'manu-militari' nodig hebben, die voor het 'welzijn' van diezelfde mensen nogal wat beter is dan die voortdurende regeringswisselingen die de burgerlijke democratie heeft voortgebracht.

Tweede krachtlijn is het bondgenootschap van diegenen die zich vanuit een 'christelijk humanisme' samenbunden in de strijd tegen het materialistische communisme. En deze 'rode gorilla' beperkt zich niet alleen tot de zich socialistisch noemende landen, maar is ook dank zij de infiltratie van de 'subversieve marxisten' binnen de Latijnsamerikaanse landen aanwezig en dient daarom volledig te worden uitgeroeid. Tot deze subversieven beho-

ren ook de niet-marxisten, voor Latijns-Amerika, vooral de katholieken en christenen die zich tegen deze leer keren. En gezien hun mogelijk ruimer impact dan de communisten, op de brede massa worden ze meermaals als nog gevaarlijkere vijanden beschouwd. En subversief is men heel vlug : oppositie, stakingen, sociale hervormingen en volksoptstanden zitten allemaal onder datzelfde hoedje.

Derde krachtlijn is de idee van de „totale oorlog”. In weinig woorden komt het hierop neer : „De mens is een dier met machts-honger dat voortdurend strijd levert op leven en dood met de soortgenoten, om de eigen levensruimte uit te breiden en te handhaven”. Het begrip „volk” is slechts een mythe. Alleen het begrip „natie” is reëel, natie die overeenstemt met de staatsstructuur waarbinnen ze werkzaam is en waarvan de kern de macht is. Dat zijn de absolute criteria, waaraan andere waarden als mensenrechten, sociale welvaart en wat al nog dienen opgeofferd te worden.

Omdat naties onderling in tegenstellingen leven en dikwijls rivalen zijn bestaat er in feite een atmosfeer van permanente oorlog. Maar deze moeten in het niet verdwijnen omwille van de hoofdtegenstelling tussen de twee machtsblokken : Oost en West. In deze oorlog bestaat er geen neutraliteit. Men is vriend of vijand.

In deze totale oorlog is er voor Latijns-Amerika slechts één keuze : front vormen met het „democratische Westen” waarbij de V.S. centraal staan, tegen het wereldcommunisme, dit alles echter zonder de westerse democratische geplogenheden over te nemen.

Van de leer naar de strategie.

Om een leer uit te werken heeft men een strategie nodig en nu is het duidelijk dat vooral militairen sterk zijn in het uitkiezen van strategische richtlijnen. En vermits het om een totalitaire strategie gaat is het vanzelfsprekend dat alle gebieden van het individuele en maatschappelijke leven hun plaats hebben gekregen.

Economische strategie

Nationale macht moet steunen op economische ontwikkeling ter versterking van de nationale veiligheid. Voor dat hoogste goed, de veiligheid, is het normaal dat de burgers offers moeten brengen. De wapenindustrie en -handel krijgen daarom een bevoorrechte plaats, want men moet klaar staan voor de gevaren die nu of later zullen opduiken.

Daarom ook is het vanzelfsprekend dat aan bepaalde behoeften niet kan worden voldaan en dat aan die eisen, vooral aan de looneisen van de arbeiders, geen gevolg kan worden gegeven.

Natuurlijk moet men bij dit proces de kerk in het midden proberen houden zoals volgend citaat van generaal Golbery do Conto e Silva, sleutelfiguur van de leer in Brazilië en onmiddellijke medewerker van president Geisel, in zijn boek, *Geopolitiek van Brazilië*, bewijst : „De dominerende aanwezigheid van de Nationale Veiligheid legt de verschrikkelijke taak op van een economisch beleid, dat in merg en been vernietigend is voor alle welvaarts- en vooruitgangsverwachtingen, die in alle volkeren leven (...).

Maar ook aan de beperking van het economisch welzijn zijn grenzen, want slaven zijn geen goede soldaten”.

Socio-cultureel.

In de psychologische oorlog dienen alle culturele en sociale gedachtenstromingen in dienst te staan van de nationale macht. Morele en godsdienstige opvattingen moeten binnen dat proces netjes op dezelfde rij gaan staan. De hoofdrol wordt gespeeld door de elite die alleen de kennis hebben om het beleid te voeren. Zij hebben de opdracht om de massa, die geleid moet worden, de volgens hun belangrijkste waarden bij te brengen : God - Vaderland - Traditie.

Hoeft het gezegd dat bij traditie, eerbied voor de familie en vooral privaat eigendom een bevoorrechte plaats inneemt, en dat het betokkelen van die gevoelige snaar een aantal doet meelopen die daardoor, op hun beurt, het regime helpen schragen.

God en Kerk, het is gemakkelijk deze gegevens te misbruiken, vooral voor diegenen - en dat blijft de grote massa - die daar vrij oppervlakkige of sterk emotionele gedachten over hebben. En als men dit dan nog in de verf kan zetten met de strijd van het christendom tegen het goddeloze communisme lukt men er op de koop toe nog in om bij velen de indruk te wekken dat die militairen ook geroepen zijn om de Kerk te redden. En in een echte „Opus Dei” stijl zal men er wel voor zorgen dat het deel van de Kerk dat op die wijze meedoet nog niet te veel in de materiële zorgen zal geraken.

Politieke strategie.

Zoals reeds gezegd worden de traditionele instellingen, parlement en regering opgedoekt en vervangen door een nieuwe staatsstructuur. Deze steunt op twee pijlers. De ene is, naargelang het land, de Nationale Veiligheidsraad of Staatsraad. Deze Raad is volledig in handen van de sterkste militairen, die gezien hun opleiding ook „deskundige politiekers” zijn en die absoluut en onverkiesbaar regeren. Deze raad wordt echter aangevuld door het ondertussen goed uitgekend apparaat van inlichtingsdiensten en geheime politie die volledig in dienst staat van de militairen. Van sommige namen hebben we wellicht wel wat gehoord : DOP-Bolivië, DOP-Brazilië, DINA-Chili, e.a. De tot deze diensten behorende manschappen zijn zo overtuigd van hun belangrijke zending en hebben een zo goed betaald verzekerd bestaan dat ze alles veil hebben voor de zaak. In hun dienstijver eigenen ze zichzelf bepaalde volmachten toe en het is daar vooral dat de oorsprong ligt van de „wetenschappelijk verantwoorde” folterpraktijken. En vermits ze bijna overal vijanden zien leeft het grootste deel van de burgers in onrust, want je weet eigenlijk nooit wat er boven je hoofd hangt.

De scheiding van de machten, sluitstuk van de klassieke democratie, is handig aangepast of verminkt geworden. De uitvoerende macht ligt ook volledig in de handen van de president en/of zijn ministers die zelf ook de supervisie en controlefunctie uitoefenen binnen de uitvoerende organen op de verschillende niveaus.

De wetgevende macht behoort ook aan de regeerders en gezien in de meeste landen de parlementen en partijen werden opgedoekt en in een paar landen slechts, een door de militairen gedulde, tweede „oppositie” partij mag bestaan, zijn de wetten of decreten vlug naar de hand gezet.

De rechterlijke macht kan praktisch alleen maar handelen binnen de richtlijnen van de regeerders en regelmatig

worden zelfs de Opperste Gerechtshoven herleid tot pure uitvoerders van de door andere bepaalde gerechtelijke functies.

Militaire strategie.

Sluitstuk van alles is de militaire elite die de absolute macht in handen moet hebben en houden. Vermits men het in de leer over totale oorlog heeft is het duidelijk dat de leiding van deze „oorlog“ alleen maar in de handen van goed geselecteerde militairen kan berusten. Militairen die van zichzelf overtuigd zijn dat zij de enige hoeders van deze leer kunnen zijn en die het ware staatsbelang moeten vrijwaren van al de nevenbelangen of bijkomstigheden. En vermits men weet dat men daarbij niet alleen staat maar in feite - ondanks bepaalde tegenstrijdigheden - in pan-latijnsamerikaanse gederen kan oprukken gaat men zich nog heel wat sterker voelen om de „manu-militari“ overal te laten voelen.

Het is dus al te duidelijk dat deze „redders en nieuwe stichters van het Vaderland“ de indruk geven van goed te weten wat ze willen.

Om dat alles te verwezenlijken en dank zij gegevens, uit ernstige en niet verdachte bronnen binnen de V.S. zelf, weten wij dat van daaruit reeds miljarden dollars voor deze doeleinden werden uitgegeven. Dit zowel aan de opleiding van hogere officieren, 71.500 tot nog toe, uit bijna al de Latijnsamerikaanse landen, vooral in de militaire school te Panama, maar ook aan directe wapenleveringen, technische militaire training en strategische en tactische planning. Mede dank zij de inschakeling van een groot aantal instituten, zoals het Peace Corps, die alles keurig weten te camoufleren of te ommantelen. En vermits het om een totalitaire opleiding gaat die alle levensgebieden bestrijkt, zijn een aantal van deze militairen niet alleen thuis in de wereld van de krijgskunde maar eveneens in deze van de politiek, de economie, de cultuur, de godsdienst. Een aantal onder hen voelen zich technocratische deskundigen en dat verhoogt alleen maar het gevaar van hun macht. Ook voor de onderdanen, onderofficieren en soldaten wordt goed gezorgd. Wat de beroepsmilitairen betreft ligt, naast de „werkzekerheid“, hun globaal inkomen op het dubbele van een geschoold arbeider. En de dienstplichtigen zijn meestal, vanop school, uitstekend „nationalistisch“ op hun taak voorbereid en stevig door een trouw kader omringd. Voeg daarbij voedingsmogelijkheden die de meesten buiten het leger niet hebben, een uniform dat de ogen uitsteekt en wapens die echt kunnen knallen. Ja, wat wil je nog meer als je een jonge beunhaas bent.

Enkele toepassingen in de praktijk.

Er wordt wel eens gezegd : een leer is minstens een generatie vooruit en een strategie loopt over jaren. Daarom kan het nuttig zijn om naar een aantal belangrijke Latijnsamerikaanse landen te kijken en te zien wat de praktijk ons leert.

Beperken wij ons tot enkele recente gegevens uit Argentinië, Brazilië en Chili, wel wetend dat Brazilië dertien, Chili drie en Argentinië, na de laatste putch, opnieuw een ruim jaar militair bewind achter de rug heeft.

Economisch.

In het algemeen gaat het om economieën waarbij enkelen met de grote inkomsten gaan lopen, een 10 à 20 pro-

cent van de bevolking die het kunnen doen met een miniwelvaarttreintje en de grote meerderheid die maar moet pogen te overleven. Voor deze laatste groep : honger, éézijdige voeding (Chili en grote gebieden van Brazilië), werkloosheid (Argentinië 15 procent, Brazilië 18 procent en Chili 20 procent), geen of weinig onderwijs en gezondheidszorgen en maar blijven hokken in kotjes die met een woning niets gemeen hebben.

Zoals altijd is de arbeidsgroep het zwaarst getroffen en de partner die steeds het gelag betaalt. Er is de ongeschreven wet dat wanneer het nationaal inkomen globaal vermindert, dit weinig of niet voelbaar wordt op de bankrekening van de bevoorrechte groepen, maar telkenmale opnieuw weggezogen wordt uit de groep waar „vele kleintjes het groot van de rijken“ in stand helpen houden. Reële lonen die in waarde verminderen (Argentinië 51 procent, Brazilië 48 procent en Chili 50 procent), daling van het arbeidsdeel in het geheel van het nationaal inkomen (Argentinië van 48 procent naar 32 procent) en enorme inflatie (in 1976 Argentinië 347 procent, Brazilië 48 procent en Chili 179 procent).

Het „Braziliaanse mirakel“ heeft ondertussen al lelijk van zijn pluimen gelaten en een gekend kerkleider in Chili wist te vertellen : „Ze zeggen dat onze economie drijft op de ideeën van Nobelprijswinnaar Milton Friedman. Indien dit zo was zou er nog een visie zijn want met het „laissez faire, laissez aller“ van de militairen zijn we nergens“. Samengevat kan men zeggen : de strategie klopt wel in het duidelijk bevoorraden van de bevoorraden en het volstaat dat deze groepen eens scherp protesteren om het economisch leven verder naar hun hand te zetten. De stem van de niet-bevoorraden komt niet in aanmerking of wordt als subversief gebrandmerkt.

Socio-cultureel.

Mass-media in handen van de regeerders of hun sympathisanten, zorgen er wel voor dat het beeld van hun nationalistische en individualistische maatschappij, voortdurend netjes in de verf wordt gezet.

Tegen deze stroom zijn er hier en daar nog wel enkele opiniebladen die ondanks alles zijn mogen blijven bestaan. Af en toe worden sommige ervan voor bepaalde tijd of definitief opgeschort en het blijft een voortdurend probleem om zodanig te schrijven dat men niet onder de hakbijl terecht komt. En toch is het één van die onbegrijpelijke dingen hoe binnen zulke harde regimes, sommige nog de kans zien om als een koorddanser overeind te blijven. Hoeft het gezegd dat het overgrote deel van het volk ondergedompeld zit in de consumptie-cultuur waarin men het rotleven wel eens voor een poosje tracht te vergeten met ersatz-gangsterfilms, de tv-publiciteit en show en in de laatste tijd de sterk toegenomen sex-literatuur.

Ook aan de toekomst wordt gedacht en zo staat het onderwijs naar inhoud en vorm, de universiteit aan de kop, volledig in dienst van de vooropgezette leer. Ontwikkeling van de kritische geest en objectief onderzoek zijn in de programma's natuurlijk niet ingebouwd.

Binnen deze strategie moet ook de poging gezien worden om de kerk, als instituut, in hetzelfde vaarwater te krijgen. Waar dat lukt, en er zijn zo'n gevallen, is het rozegeur en centen. Indien echter, zoals bij een groeiende minderheid, de Kerk dit spel niet wenst te spelen dan wordt ze hardhandig aangepakt. Dan gaan de militairen

ze van binnenuit proberen te ontsmetten van de binnengeslopen dienaars van het wereldcommunisme. Zich hier tegen verzetten is vijand van de natie worden en daartegen is er maar één middel: geestelijke en/of lichamelijke vernietiging. Daarvoor zijn alle middelen goed zoals recente gevallen aantonen: van verdachtmakingen (de „rode kardinaal“ Raoul Henriquez in Chili), de mond snoeren (Helder Camara in Brazilië), zuivering binnen de katholieke Universiteit (Santiago), opsluiting, foltering en verdwijning (reeds een lange lijst van priesters en leken), verbod en in hechtenis neming van deelnemers aan een internationale kerkelijke samenkomst (Riombamba-Ecuador - augustus 1976), moord (o.m. P. Burnier-Brazilië) of overlijden in verdachte omstandigheden (o.m. bisschop Angelelli-Argentinië).

Deze inspanningen om levens-, wereldbeschouwing en ideologie volledig te beheersen wordt door velen als het gevaarlijkste wapen voor de uitbouw van een militaristisch fascisme aanzien en het hoeft ons dan niet te verwonderen dat er in verschillende middelen over de „wedergeboorte van het nazisme in Latijns-Amerika“ wordt gesproken.

Tenslotte blijft binnen de strategie de grote tegenspraak tussen enerzijds de alleen op geld uit zijnde consumptie-cultuur die veel onwaardig verkoopt en anderzijds de hooggeprezen nationalistische waarden. Achter beide opvattingen zitten dezelfde regeerders.

Politiek.

Het politieke leven is zeker het domein waar de strategie, tot nog toe, het meest actief en efficiënt is geweest. In Argentinië wordt er verder werk van gemaakt om de politieke partijen in de vergeetput te stoppen. De machtigste justicialistische partij (van Peron) die na haar grote periode, in zich elkaar bekampende fracties was uiteengevallen, is momenteel daarvoor wel één van de gemakkelijkste prooiën. Al weet men natuurlijk nooit hoe deze partij, dank zij de historische diepe gronden, onder de één of andere vorm wel eens terug de kop boven water zou kunnen steken.

Van de andere niet meer toegelaten partijen is weinig te bespeuren. Alleen bij de soms eigenaardige zwenkingen van de regeerders komen ze nog eens aan bod. Zoals onlangs toen president Videla - reactie op president Carters pleidooi voor mensenrechten - de op non-actief gestelde politici een dialoog aankondigde om „na langere duur de vorming van een sterke, stabiele en moderne democratie“ in overweging te nemen. Maar toen enkele dagen nadien de minister van Binnenlandse Zaken verklaarde dat er van een „opening naar de politici“ geen sprake kan zijn, was dat liedje ook weer gezongen. In dit verband nog de eigenaardige rol van de eerder kleine communistische partij die van dubbelzinnigheid niet gespeend is. Ondanks de vervolging en repressie die ze zelf te verwerken kreeg gewaagt men van kritische steun aan de regering en zelfs van een akkoord, waardoor zij haar invloed zou aanwenden om het internationaal image van Argentinië netjes voor te stellen, zoals b.v. „Videla is de gematigde of „zachte“ lijn binnen het leger“, dit in ruil voor een minder gestoord werken in het land zelf.

De geo-politiek van de grote broer uit de Sovjetunie, met het paard van de vreedzame coëxistentie op wereldvlak en de belangrijke handelsbetrekkingen met Argentinië,

blijken hiervoor, ondanks het andere strijdros van de „ideologische kamp“, aan de basis te liggen en tonen eens te meer de kronkelwegen van de politiek die de kunst van de mogelijkheden pleegt te zijn.

Brazilië met zijn dertien jaar ondervinding is dan weer wat anders. Daar hebben de gemeenteraadsverkiezingen van november 1976 er de politieke situatie niet eenvoudiger op gemaakt.

Sedert de militairen in 1965 het tweepartijstelsel hebben ingevoerd kennen alleen maar deze beide het officieel bestaansrecht. Dat is de ARENA (Nationale Vernieuwingsalliantie) die de partij van de regering is en de MDB (Braziliaanse Democratische Beweging) die de „gedulde oppositie“ mocht uitmaken en die als een samenraapsel van politieke opportunisten van alle slag worden geduid. Door de regering werden een aantal goed uitgekende maatregelen genomen om een nieuwe verkiezingsnederlaag, zoals deze van 1974, toen de MDB een ruime meerderheid behaalde voor de afgevaardigden van de verschillende Staten en senatoren, te vermijden. Op het lijstje stonden maatregelen die de „oppositie“ moesten beletten van normaal aan bod te komen: verbod van politieke inspraak via radio of TV en dus geen kritiek op het beleid, strenge censuur op de pers en grootse campagne voor de regeringspartij ARENA met allerhande „koopstemmen“ initiatieven.

Maatregelen tegen de beste politici van de MDB na het succes van 1974 en zware morele druk, „als ARENA verliest dan komt er dictatuur“ zei president Geisel, waren oorzaak dat de MDB op de koop toe schrik voor zichzelf had gekregen en zich daardoor minder overtuigend voor het kiezerskorps presenteerde.

En ondanks dat alles een zonderlinge uitslag: ARENA 41 procent, MDB 31,7 procent, die in vele kleine gemeenten niet opkwam maar wel de meerderheid in bijna al de steden behaalde. Daarnaast echter niet te vergeten het zeer hoge procent blanco 8,2 procent en ongeldige 6,1 procent wat samen 14,3 procent uitmaakt. Deze 14,3 procent mogen in grote mate als absolute tegenstanders van het huidige regime aanzien worden.

Dergelijke uitslag kon niet langer zonder gevolgen blijven en daarom onlangs opnieuw gedonder in de militaire glazen.

Op 1 april 1977 ontbond de president voor onbepaalde tijd het parlement. Aanleiding was het voorstel van de ARENA tot grondwetswijziging van de hervorming van de rechterlijke macht. Toen dit voorstel door toedoen van de MDB niet de nodige 2/3 meerderheid haalde, omdat het een verzwakking betekende van de federale gerechtshoven t.o.v. het Opperste Federaal Gerechtshof, dat steviger in handen van de militairen zit, werd de deur van het parlement dichtgeklapt. Natuurlijk bestaan hiervoor nog andere en diepere redenen. Een plan van algemene studentenstakingen, krachtigere stellingname van kerkverantwoordelijken, groeiende ontevredenheid in sommige patronale middelen voor wie het „economisch mirakel“ niet zoveel meer in de beurs bracht en ... en de komende directe verkiezingen van de gouverneurs in de deelstaten. Die zouden in de belangrijkste Staten ten nadele van de regeringspartij kunnen uitvallen en dat moest met alle middelen vermeden worden. Het kwam er op aan van tijd te winnen en aan nieuwe procedures te denken. Zoals de afschaffing van de 2/3 meerderheid voor grondwetswijzigingen en de verkiezingen van 1978 op in-

directe wijze te laten verlopen, zodat een verlies voor ARENA zou kunnen vermeden worden.

Dus tijdig ingrijpen wat bewijst dat politiek bedrijven, met militairen achter de hand, gemakkelijk gaat.

In Chili liggen de kaarten onder de tafel. Na de staatsgreep van 1973 werden de linkse politieke partijen reeds buiten de wet gesteld. De democratische partijen mochten in de lijkst. Daarvan bleef de Nationale partij, traditioneel rechts, in feite nauw samenwerken met de militairen. Dit bracht wel mee dat er onder deze bevoorrechten wel interne spanningen zijn blijven bestaan in de mate dat hun ideeën, maar vooral hun belangen, niet op dezelfde wijze aan bod konden komen.

De christen-democraten zijn in het slib geraakt. Een deel van hen hadden na een tijd op een overgangsregering gerekend maar dat sommetje klopte niet. Integendeel, de dictatuur begon in hun vel te snijden. De nadelige gevolgen van de economische en monetaire politiek trof een groot deel van hun kiezers. Ook het kraken van mensenrechten namen velen zo maar niet, vooral toen de repressie hen rechtstreeks aan de tand ging voelen. Hun dagblad *La Premio* en hun radio *Balmaceda* werd het zwijgen opgelegd, leiders werden het land uitgezet en belangrijke verantwoordelijken in de administratie verloren hun baan. Het breekpunt kwam op 18 maart 1977 toen ze samen met de andere democratische partijen met de slag ontbonden werden. En daarmee zitten ze nu ook in de clandestiniteit en zal de verdeeldheid met de progressistische vleugel, die in het buitenland goede contacten met *Unidad Popular* onderhoudt, waarschijnlijk nog gaan toenemen. Voor de gewezen president *Frey*, die nog een belangrijke sleutelfiguur is gebleven en die verder mag rekenen op de steun van bepaalde middelen in de V.S., om ooit een eventuele alternatieve oplossing te verwezenlijken, zijn daarmee de problemen eigenlijk nog toegenomen. De groepering van de linkse partijen plus de *MIR*, na de putch alleen nog maar in het buitenland actief, zijn zich stilaan in de clandestiniteit opnieuw gaan organiseren. Dit ondanks de scherpe controle van de *DINA* die meer dan eens een aantal van de voormannen heeft opgepakt of doen „verdwijnen“.

Samengevat kunnen we wel zeggen dat voor de drie landen - en tot nog toe - de vooropgezette politieke strategie beter verwezenlijkt is geworden dan de economische of socio-culturele. Om echter volledig te zijn moeten wij ook nog eens de bestaande weerstanden tegen deze leer, strategie en praktische uitvoering er van bekijken.

Weerstanden.

Het kan in het meervoud want er zijn verschillende. Ze zijn merkbaar binnen de landen zelf, worden eveneens medebepaald door het internationale gebeuren en komen uit verschillende kringen.

Binnen het leger.

De klassieke spanningen tussen de verschillende wapens : land, zee en lucht, zijn reeds lang bekend. Ook het feit dat de zeemacht nogal dikwijls de hardste robben zijn. Dit geeft wel eens aanleiding tot onderlinge, soms zware meningsverschillen.

Over veel belangrijke kwesties is er meermaals onenigheid : moet men „subversie“ met legaal of illegaal geweld beteugelen, hoe de politieke en economische toekomst verder uitbouwen, wat met onderwijs en opvoe-

ding, hoe het syndicale feit regelen, wat met de relaties met vooral de V.S., maar ook de S.U. en Europa ? Natuurlijk zal men proberen deze spanningen binnen de eigen keuken, af en toe met harde middelen, te regelen. Dit belet echter niet dat er overall een nog vrij kleine minderheid bestaat die het niet eens is met een bepaalde gang van zaken en daarom met andere opties voor de toekomst rondloopt. Het zijn diegenen, uitgaande van een dosis sociale bewegendheid, die vinden dat het allemaal wat te hard gaat met de niet-toepassing van de mensenrechten en dat de miserie van een groot deel van het volk niet te verantwoorden is.

Zij zitten, met nog niet te veel ruchtbaarheid, te denken dat het wel eens anders zou kunnen. Sommige mensenrechten zouden beter aan bod moeten komen en tegen de ellende dient wat ondernomen te worden. Natuurlijk met ergens nog een stuk stevige militaire hand want zonder die „kom je er met die ongedisciplineerde Latijns-amerikanen wel nooit“. Hier ligt dan de bron van de tegenstrategie die met de tijd moet uitgroeien naar een eigen strategie. Dat betekent dan dat sommige krachten van de oppositie denken dat men zich, bij een eventuele doorbraak van deze militairen, zonder het met hen fundamenteel eens te zijn, aan hun kant zou moeten zetten, om dan later te zien, eens dat de democratische deur terug op een kier komt te staan, welke verdere evolutie mogelijk is. Dus prioriteit voor alles aan het beëindigen van de dictatuur, het militarisme en/of het fascisme.

Binnen de zaken- en financiële wereld.

Reactie, zoals hoger reeds gezegd, vooral bij diegenen die niet tot de goed beschermde groep - vooral de multinationals - behoren. Deze groepen vreten in zekere zin het gezag aan en hebben door hun relaties met sommige militairen, vooral diegenen die uit die groep gekomen zijn, bepaalde invloeden. Tekenen aan de wand : in Brazilië het Manifest van de Kamer van Koophandel van Sao Paulo waarin men vrije presidentsverkiezingen vraagt „omdat de ondernemers vrijheid, democratie en algemene verkiezingen wensen en tegen het machtsvertoon van hogerhand zijn“ ; het ontslag in februari 1977 van de minister van industrie en handel, *Gomes*, die zich voor een opener systeem met deelname van de sociale krachten had uitgesproken.

In Chili heeft *Rodriguez*, stichter van de uiterst rechtse groep *Patria y Libertad*, die een hoofdrol heeft gespeeld bij het kelderen van *Allende*, de zwakke economische politiek aangevallen die alleen maar koren op de molen kan zijn voor het communisme en het opgenomen voor de „kleine aandeelhouders“, die een deel van hun centen hebben verloren, bij het failliet gaan van een aantal privaats-financieringsorganen.

In Argentinië vroeg de minister van economische zaken, *Martinez de Hoz*, aan een 500 belangrijke ondernemingen hun prijzen voor vier maanden te bevriezen, maar die schijnen dat tot nog toe niet begrepen te hebben.

In de sociale sector.

De syndicaten staan centraal en houden de weerstanden groot, maar ook andere organisaties : socio-culturele, jeugdbewegingen, basisgroepen blijven niet afzijdig. Vanuit de clandestiniteit en gebaseerd op jarenlange ondervinding, laat men bij meerdere gelegenheden voelen, dat men het hoegenaamd niet eens is met de globale

menselijke afbraak en de materiële ellende van het ruimste deel van het volk.

Daarvoor worden verschillende middelen gebruikt : stakingen waar dit mogelijk is, „paros“, d.w.z. korte werkonderbrekingen, protestacties met openbare of clandestiene petities, gebruik maken van manifestaties waartegen de regering niets kan ondernemen (b.v. kerkelijke feesten), vlugschriften en bijeenkomsten in kleine groepen. Maar eveneens door solidariteitsacties ten voordele van die families, waarvan iemand voor zijn sociale inzet door de repressie getroffen werd : gedood, gevangen genomen, ondergedoken, doorgezonden op het werk, uitgewezen of gevlucht naar het buitenland.

Dit dossier van de levende solidariteit zou vele dikke boekdelen kunnen vullen.

Vanuit de politieke partijen.

Ook de politieke en para-politieke weerstand gaat door. De meeste van oudsher bestaande partijen werken in stilte verder al blijft het een grote zorg om uit de handen van de veiligheidsdiensten te blijven. Pogingen om een zo breed mogelijk front tegen de machthebbers uit te bouwen blijven doorgaan, al worden die niet gemakkelijk gemaakt door het werken in de ondergrond en de invloeden van buiten uit, vooral van internationale organisaties, die dit noodzakelijk groeien naar eenheid niet altijd bevorderen.

De guerrilla heeft wel zware klappen gekregen. Dit is zeker te wijten aan het feit dat de militairen met de overmacht aan hun zijde, er hard zijn tegen ingegaan.

Maar eveneens aan wijzigingen op het geo-politieke en geo-strategische internationale schaakbord, waardoor morele en financiële steun, vooral van de S.U., praktisch onbestaande is geworden. Dit alles soms nog verhoogd door interne spanningen als gevolg van verschillende maatschappelijke opties.

Houdingen op het internationale vlak.

Het is duidelijk dat reacties, vooral door protestacties vanuit andere landen of internationale organisaties en instellingen, reeds heel wat invloed hebben uitgeoefend. Hoe „verontwaardigd“ de regeringen ook reageren op deze „binnenlandse inmengingen“ toch is de weerstand er meermaals mee gediend geweest en zijn er velen die daaraan hun vrijheid, dikwijls alleen maar in het buitenland te beleven, hebben te danken.

Verder helpen deze protesten mee dat men bepaalde handelingen met personen die men liefst dood zou zwijgen steeds opnieuw worden opgerakeld. Het aanklagen van folteringen, veroordelingen zonder proces, steun van landen of instellingen (b.v. Wereldbank of Ontwikkelingsbank) aan dictatoriale regeringen blijft een uiterst belangrijk weerstandswapen.

Kleine landen, die minder dan grootmachten aan belangenpolitiek kunnen doen, spelen hierbij een rol. Dit was onlangs nog duidelijk merkbaar, toen president Carter zijn bekommernis uitdrukte, over de mensenrechten in een aantal landen van Latijns-Amerika en zijn memorandum aan de Braziliaanse regering de militairen voor deed aanlopen. Zo rood dat ze het militair hulpprogramma onmiddellijk hebben opgezegd.

De meningen, zoals over vele dingen in de wereld, zijn daarover nogal verdeeld.

Waar men zich aan de ene kant verheugt over dit, in

een nieuwe stijl, moraliserend optreden van de Amerikaanse president, zal men anderzijds aanvoeren dat diezelfde president zo in de greep zit van de machtigen achter de schermen, waardoor er in feite geen geweer, tank of vliegtuig of schip minder zal worden geleverd. Daarvoor beschikken de multinationals, met de vlag van de vrije markteconomie in top, wel over meer, gebeurlijk duistere, troeven dan de president. En tenslotte zijn er diegenen die zeggen dat het om een kwade oprisping gaat gezien het nucleaire akkoord dat Brazilië met West-Duitsland heeft gesloten en waarbij men de V.S., die dit domein internationaal wil beheersen, in de zon van Brasilia heeft laten staan.

Het wordt dus weer eens een nieuwe uitgave van „wait and see“ voor diegenen die het voorrecht hebben van echt te kunnen „wachten en zien“ wat er nu precies aan de hand is.

Vanuit een bepaalde kerkbeleving.

Het beeld van de kerk van het bij uitstek „katholieke“ continent is wellicht voldoende bekend. Van dat katholieke continent weten we dan dat het, zoals elders in de wereld, over een ruime groep vier-jaargetijden-katholieken gaat : doopsel-vormsel-huwelijk-uitvaart, met een kerkbeleving waarbij het grote deel van de hiërarchie en de clerus zwaartepunten legt op het sacramentele en devotionele karakter, terwijl ook de Caritas een meestal verdienstelijke ruime plaats krijgt.

Binnen de Kerk leeft echter ook die groep van bisschoppen, priesters en leken die zich reeds vele jaren inzet voor wat men de „bevrijdingskerk“ zou kunnen noemen. Het is in deze groep, die steeds een kleine minderheid is geweest, dat de nieuwe leer en strategie van de militairen op sterke weerstand stuit. Groep die tevens in kwaliteit en aantal is gaan groeien. Ook een deel van de kleinere maar levendige protestantse kerk is in dit proces betrokken.

Men ontmoet een aantal kerkverantwoordelijken, die in het verleden eerder aan de rustige kant waren en zich het gelukkigst voelen met ideeën of partijen die tot het erfgoed van de christendemocratie behoren, maar die zich nu kranig zijn gaan afzetten tegen de huidige, meestal ook „katholieke“, regeerders.

Dit uit zich op verschillende wijzen. Met „de stem te verheffen voor diegenen die geen stem meer hebben“, door te protesteren tegen de schending van mensenrechten, folteringen, geweldplegingen, personen die verdwijnen en moorden ; door op te komen voor de waardigheid van de politiek, deelname van de publieke opinie, meerpartijenregimes, vrije meningsuiting en eerbied voor de grondwet, de wet en het recht ; door bekommernis uit te spreken over de economische toestand waarbij deelname van het volk en sociale rechtvaardigheid niet wordt verwezenlijkt. Dit door bisschoppen, afzonderlijke of in gemeenschappelijke verklaringen zoals deze van het Uitvoerend Comité van de Argentijnse bisschoppen (juli 1976), de Vertegenwoordigende Commissie van de nationale Bisschoppenconferentie van Brazilië (october 1976) en het Permanent Comité van de Chileense Bisschoppenconferentie (maart 1977).

De toon van deze documenten is scherp, dit tot ergenis van militairen die zulke taal van „onderhorigen“ moeilijk kunnen verteren, daartegen meestal hard reageren zonder echter alle bruggen op te blazen, want met die Kerk als

socio-psychologische gegevenheid moet men toch nog rekening houden. Waar de grenzen daarvan liggen is tot nog toe niet uitgemaakt maar verrassingen zijn nooit uitgesloten.

Daarnaast zijn er nog andere initiatieven die dank zij de inzet van de kerk mogelijk zijn geworden.

Vermijden we op dit gebied het experiment op basis van opvattingen die rond het zelfbestuur cirkelen, die in Chili ondertussen aan het groeien zijn in enkel landbouw- en industriële ondernemingen. Al gaat het hier om eerder beginnende en kleinere initiatieven, toch zijn het sprankeltjes hoop die steeds opnieuw aantonen dat de menselijke geest en solidariteit altijd naar nieuwe oplossingen zoeken.

Het is duidelijk dat de houding van deze kerkverantwoordelijken een stevige steun betekent voor de priesters en leken die zich clandestien in verschillende organisaties en partijen inzetten. Men voelt zich niet alleen gelaten en men kan met deze steun rekening houden bij de uitwerking van de eigen strategie.

Het wekt dan ook geen verwondering wanneer niet-gelovigen, niet kerkelijken of andersdenkende partijverantwoordelijken met veel lof over dit soort kerkelijk engagement spreken. Het enige engagement dat nog kan of „mag“.

Hier wordt een gezicht getoond van een voor velen nog onbekende Kerk. Namelijk een Kerk die konsekvent de bevrijdende leer van Christus wil toepassen en daarmee de frontvorming tegen de verdrukkers alleen maar kan bevorderen.

Slotbeschouwing.

De leer, de strategie en de praktijk van de Nationale Veiligheid, die zich wil handhaven en uitbreiden, is een eerste realiteit.

De weerstand daartegen die tot nog toe uitgaat van meestal kleinere groepen, die daarbij over karige middelen beschikken, maar weten dat ze in overeenstemming zijn met de diepste verzuchtingen van het grootste deel van het volk, dat de kentering van binnenuit zal moeten komen en normaal wat tijd zal vragen, is een tweede realiteit.

Dat deze kentering dan pas een kans maakt, wanneer ze van buitenuit zal gesteund worden door alle nationale en internationale krachten, die hun inzet voor mensenrechten en voor een nieuwe economische wereldorde, gebaseerd op internationale sociale rechtvaardigheid, nog konsekventer zullen beleven, is een derde realiteit. De twee eerste realiteiten zullen zich verder afspelen in Latijns-Amerika.

Het verwezenlijken van de derde realiteit ligt aan ons en zal mede worden bepaald door onze inbreng op het vlak van regelmatige en „geëngageerdobjectieve“ informatie, die als basis moet dienen voor het proces van bewustmaking en voortdurende inzet voor de miljoenen onderdrukte mensen.

Het „geen woorden maar daden“ blijft hier zijn totale zinvolheid behouden. Hopen we maar dat het niet bij de gemakkelijksoplossing van het supporterslied-op-het-voetbalveld blijft, die tenslotte de match zelf niet hoeven te spelen.

NEDERLAND ZEGT NEEN AAN DE NEUTRONENBOM

De strijd tegen de neutronenbom spitst zich toe. Het verzet dat in de ganse wereld tegen dit nieuwe moordtuig loskomt toont duidelijk aan dat de openbare opinie, en dit nieuwe wapen, en de bewapeningswedloop van de hand wijst. De meest recente stellingnamen die dienen vermeld te worden zijn zeker de volgende : de petitieactie door de Amerikaanse militairen in Duitsland ; De verklaring van 12.000 geleerden in de Verenigde Staten waaronder 21 Nobelprijswinnaars en het standpunt van de Nederlandse Bisschoppenraad waarin gepleit wordt opdat de Nederlandse regering met klem dit wapen zou afwijzen en voor een internationaal verbod ; Het mag gezegd worden dat Nederland zeker vooraan staat in de aktie tegen de neutronenbom. De meest verscheiden organisaties, allerhande, hebben er zich verenigd om de aktie te voeren tegen de neutronenbom. Duizenden personaliteiten hebben zich achter de oproep geschaard van het initiatiefkomitee. In de bedrijven, wijken, markten en overal waar het enigszins mogelijk was werd een petitieactie doorgevoerd, petitieactie die op dit moment reeds door 750.000 personen ondertekend werd. Deze grote nationale aktie zal in bijzonder onder de aandacht worden gebracht van het Nederlandse volk met een INTERNATIONAAL FORUM dat zal plaats hebben in het Amsterdams RAI-Congrescentrum op zaterdag 18 maart 1978. De daaropvolgende dag, zondag 19 maart, trekt een nationale demonstratie door de straten van Amsterdam onder het motto „Stop de Neutronenbom“.

Deelnemers uit Vlaanderen zijn hier natuurlijk eveneens welkom.

AFRIKA

KERKEN ONDERVRAGEN BANKEN OVER APARTHEID

Albert Coppé is één van de meest vooraanstaande mannen van ons land. Hij is niet alleen president - directeur van de Generale Bank, dat is hij trouwens nog niet zo lang, maar ook oud - volksvertegenwoordiger van de CVP, oud-minister van economische zaken en oud-kommissaris van de Europese Gemeenschap. Op dit ogenblik is hij nog altijd lid van de zeer belangrijke economische commissie van de CVP in het kongres „Voorspoed door Moed”. Ongetwijfeld is hij een zeer bekwaam man. Maar tegelijkertijd is het volgens mij een illusie om te verwachten dat zijn stem in de Generale Bank en de politiek die hij daar voorstaat een geheel andere zou kunnen zijn dan zijn stem en de politiek binnen één van de belangrijkste politieke partijen van dit land. Soms slaat de angst mij om het hart als ik denk aan de noodzaak om de vrede, de rechtvaardigheid en het welzijn voor alle mensen op deze wereld naderbij te brengen tegenover een zo geweldige gebundelde weerstand van machtige praktisch denkende mannen en hun machtige bondgenootschappen. Maar dit is natuurlijk een ethische redenering waarvoor, om met de woorden van Albert Coppé te spreken, hij „wel begrip kan hebben, maar die hij vanuit zijn zakelijke functie toch opzij moet zetten”. Hetgeen u misschien toch aan het denken zal zetten.

E.G.

Bijgaand artikel is overgenomen uit de Volksmacht van 3 februari 1978 :

De Belgische bisschoppen en verantwoordelijken van protestantse Kerken hebben toestemming verleend aan hun respectieve commissies „Justitia et Pax” en „Kerk en Ontwikkelingssamenwerking”, om de directie van de Generale Bankmaatschappij te gaan ondervragen over haar medewerking aan leningen aan de Zuidafrikaanse blanke minderheidsregering en haar overheidsbedrijven (zoals staatsmijnen, metaalindustrie en elektriciteitscentrales).

Deze beide kerkelijke instanties hopen te bereiken dat uit ons land geen spaargelden, afkomstig van cliënten van de Generale Bankmaatschappij meer in de publieke sector in Zuid-Afrika geïnvesteerd zullen worden. Op lange termijn zal het erop aankomen dat alle privé- en publieke investeringen worden opgeschort zolang de apartheid voortbestaat. De zeer hoge levensstandaard van de blanke „élite” daar en de uitzonderlijk grote winsten voor buitenlandse investeerders zijn immers het resultaat van het immoreel socio-economisch systeem van de apartheid.

De onomwonden afkeuring van het blanke Zuidafrikaanse apartheidsbewind als „immoreel” is geen beoordeling van onze kant alleen. Ze komt o.a. voor in de gezamenlijke verklaring (maart 1976) die de gematigde zwarte

chef Gatsha Buthelezi en de internationaal bekende blanke theoloog dr. Beyers Naudé publiceerden : „Zolang de bantoestans bestaan om werkkrachten ter beschikking te stellen met het oog op de instandhouding van de markteconomie en de hoge levensstandaard van de elite, zolang kunnen wij maar tot één slotsom komen : de buitenlandse investeringen in de centrale economie worden gedaan zonder enig gevoel voor moraliteit”. Reeds sinds 1957 hebben de katholieke bisschoppen van Zuid-Afrika trouwens het fundamentele onrecht van de rassendiscriminatie aangeklaagd, en sinds 1972 hernieuwen zij hun oproep in die zin. Begin 1977 gingen zij er toe over, de apartheidswetgeving te doorbreken, toen zij de katholieke scholen open verklaarden voor leerlingen zonder onderscheid van huidskleur. De officiële standpunten van ons land inzake apartheid zijn ook onomwonden veroordelingen van dit Zuidafrikaanse regime.

Waarom actie tegen banken ?

Als we van dichterbij onderzoeken hoe de banden met de Zuidafrikaanse (blanke) economie evolueren, ontdekken we een toenemend overwicht van indirecte investeringen uit Europa en met name ook uit ons land. Bankleningen (indirecte investeringen) maken een groter deel uit van onze kapitaalverschaffing aan Zuid-Afrika dan directe participatie van Belgische ondernemingen in Zuidafrikaanse bedrijven.

Juist in de sector van de bank-kredieten zijn heel veel mensen persoonlijk medeverantwoordelijk ; velen van ons kunnen samen een zekere invloed uitoefenen. Ieder die voor gezin of beroep een persoonlijke bankrekening heeft, en allerlei christelijke instellingen, organisaties en groepen die voor een lopende rekening of voor belegging van reserves met een bank werken, hebben rechtstreeks te maken met de vraag, hoe de bank te werk gaat met het geld dat wij haar toevertrouwen.

Niet eenzijdig

Alle grote banken-groepen van ons land (Brussel-Lambert, Generale Bankmaatschappij, Kredietbank, Paribas) zijn betrokken bij kredietverlening in Zuid-Afrika. Het

zou daarom eenzijdig kunnen lijken, dat de genoemde kerkelijke instanties juist de Generale Bankmaatschappij hebben willen vragen, haar investeringen daar te beëindigen. Vooraf moet dus duidelijk gesteld worden, dat alle steun aan de apartheidseconomie af te keuren valt. Indien de kerkelijke commissies na overleg met de bisschoppen en synodevoorzitters dan in eerste instantie toch een gesprek aangaan met de Generale Bankmaatschappij, hebben zij daar welbepaalde redenen voor :

— Deze bank is de Belgische partner in het internationaal bank-consortium EBIC (European Banks International Company), met een dochter in de Verenigde Staten, nl. de European-American Banking Corporation (EABC), die in de tijdspanne 1970-72 de belangrijkste organisator was van een reeks geheime leningen aan het Zuidafrikaanse Ministerie van Financiën (150 miljoen dollar), aan de IJzer- en Staalcorporatie (30 miljoen dollar) en aan de Commissie voor Elektriciteitsvoorziening (30 miljoen dollar) ; beide laatste zijn Zuidafrikaanse staatsondernemingen, waar het apartheidbeleid volledig toegepast wordt.

— Het consortium van zes Europese bank EBIC is in 1963 opgericht. Het kwam de inspanningen van Amerikaanse banken aanvullen, via haar dochter EABC, op een moeilijk moment in de Zuidafrikaanse blanke economische ontwikkeling : tien Amerikaanse banken hadden een lening van 40 miljoen dollar toegezegd, maar de Kerken in de USA wisten, als aandeelhouders in die banken, te bereiken dat een aantal ervan hun investeringen staakten. Toen de Amerikaanse banken te „kwetsbaar“ voor reacties van de publieke opinie werden, kwam het Europese consortium dan ook aanvullende financiële steun bieden, langs zijn Amerikaans filiaal om.

G.B. verwerpt morele overweging.

— Terwijl de gegevens over de Zuidafrikaanse werking van andere Belgische banken nog onderzocht worden, is uit documenten van de Generale Bankmaatschappij al onbetwistbaar vastgesteld welke haar rol in deze kwestie is.

Ruim een jaar geleden schreef de algemene secretaris van de Wereldraad van Kerken aan de directie van de Generale Bankmaatschappij om te vragen naar haar standpunt, nadat christenen uit de Verenigde Staten opnieuw de aandacht hadden gevestigd op Zuid-Afrika-leningen van het EABC-consortium. De Generale Bankmaatschappij antwoordde toen dat zij inderdaad aan de Zuidafrikaanse overheid geld leent en dat zij daarmee zou doorgaan, omdat geen Belgische wet dit verbiedt. Morele overwegingen ; waarvoor de directie van de Generale Bankmaatschappij volgens haar verklaring wel begrip kon opbrengen, schoof zij in haar zakelijke functie als bankinstelling toch opzij.

— Inmiddels zijn in Groot-Brittannië en Nederland de Kerken ook al gaan praten met de EABC-partners in die respectievelijke landen, nl. met de Midland-Bank en de Amsterdam-Rotterdam-Bank. Kort voor Pasen 1977 maakte deze laatste bankonderneming, na verscheidene fasen van gesprek en briefwisseling met Kerken in Nederland, bekend dat zij zich ook gekant heeft tegen de toekenning van leningen aan de regering van Zuid-Afrika en haar staatsbedrijven.

— Onlangs is bovendien bevestigd dat het hele consortium EABC een eind heeft gesteld aan die bepaalde leningen. Maar de voorzitter van de beheerraad van de Generale Bankmaatschappij heeft onomwonden verklaard dat zijn instelling zich heel goed met andere formules kan inzetten voor de financieringen ten gunste van Zuid-Afrika en buiten het genoemde consortium om. Het zijn namelijk de beheerraad en de directie van de Belgische bank die daarover beslissen en niet hun afgevaardigden in een consortium (dat slechts als een filiaal wordt beschouwd).

Wat dan het eigen standpunt van de Generale Bankmaatschappij betreft, de heer Coppé heeft, in zijn onderhoud met de Belgische oecumenische delegatie, als belangrijkste argument het volgende aangevoerd : Een bank mag in geen enkel geval haar economische macht gebruiken om een invloed uit te oefenen op de besluitvorming van de politieke overheid of van het parlement, evenmin op die van de regering van Pretoria. Zedelijke overwegingen en standpunten die steunen op het evangelie kunnen respect verdienen, maar ze kunnen in geen enkel geval betrokken worden in het beleid van de bank, volgens de heer Coppé. Daarmee bevestigde hij zonder meer de opvatting die door zijn voorganger was geformuleerd als antwoord op de eerste brief van de Wereldraad van Kerken (in 1975) over deze kwestie.

Klever - te verkrijgen bij VREDE vzw 9000 Gent door overschrijving van 12 fr. en 4,5 fr. port.

AZIE

VIETNAM, GISTEREN EN VANDAAG

door Frank Beke.

Viëtnam, dat tijdens lange jaren in het brandpunt stond, haalt vandaag de voorpagina's van onze kranten niet meer. Het Viëtnamese volk heelt zijn wonden en werkt aan zijn wederopbouw en... dit is in onze wereld nu eenmaal „geen“ nieuws.

Kanunnik F. Houtart bezocht in augustus jl. Viëtnam, en einde december bracht Frank Beke, nationaal verantwoordelijke van de J.S. een bezoek aan dit land. Beiden hielden kortgeleden een zeer interessante informatievondst te Oostende.

Wij vroegen aan Frank Beke voor de lezers van Vrede zijn ervaringen bekend te maken, en in een van onze volgende uitgaven laten wij Kanunnik Houtart aan het woord o.m. over de huidige verwickelingen tussen Viëtnam en Cambodja.

De Redactie.

De strijd

Viëtnam is één. Het is vrij en onafhankelijk, zoals Ho Chi Minh het altijd heeft gewild.

Die revolutionair heeft de geschiedenis van zijn land ingrijpend beïnvloed. Hij richt in 1925 de vereniging van de revolutionaire jeugd op. Daarmee vangt zowat de strijd aan voor de onafhankelijkheid van Viëtnam. Daarom is men al in opstand gekomen tegen het Franse kolonialisme, zonder veel uitzicht op succes. In 1930 sticht Nguyen Ai Quoc, want zo heet Ho Chi Minh dan nog, de communistische partij van Viëtnam. Een paar maanden later wordt die omgedoopt tot communistische partij van Indochina. In mei 1941 gaat hij met niet-marxistische partijen een breed patriottisch verbond aan.

Dat wordt dan de Viëtnam. Die begint de guerrilla. Op 2 september 1945 kondigt Ho Chi Minh te Hanoi de onafhankelijkheid van Viëtnam af.

Frankrijk stoort zich echter niet aan de afspraken en bezet weer een groot deel van het land. Voor zijn koloniale oorlog ontvangt het gulle steun van de Verenigde Staten. Toch wordt het Franse expeditieleger op 7 mei 1954 te Dien Bien Phu in de pan gehakt. De Franse nederlaag wordt bezegeld te Genève. De strijdende partijen bereiken er een wapenstilstandsakkoord. In afwachting van algemene verkiezingen wordt het land opgedeeld in twee zones. De voorlopige demarcatielijn is de 17e de breedtegraad. Het staatshoofd van het Zuiden is Ngo Dinh Diem. Hij wordt openlijk gesteund door de Amerikanen en acht zich door die overeenkomst niet gebonden. Hij opent de jacht op allerlei progressieven en weigert verkiezingen te houden. Op 20 december 1960 sluiten vooruitstrevenden van alle slag zich aan in het Nationaal Bevrijdingsfront. Ze gaan in het maquis. Ze kunnen op de actieve sympathie van het Communistische Noorden rekenen. Om die zogenaamde infiltratie

uit het Noorden tegen te gaan, sturen de Amerikanen 17.000 manschappen. Generaal Lansdale besluit „beperkte“ operaties tegen het Noorden uit te voeren. De oppositie in het Zuiden neemt toe. Bonzen gaan zich in het openbaar verbranden. Diem en zijn broer worden vermoord op 2 november 1963. Generaal Duong Van Minh, „Big Minh“, neemt voor korte tijd het bewind in handen. Hij wordt opgevolgd door Nguyen Khanh. Later zal Nguyen Cao Ky als eerste minister alle macht naar zich halen. De president Nguyen Van Thieu houdt zich nog een beetje op de achtergrond.

Allemaal zullen ze elke vorm van oppositie brutaal onderdrukken. De Amerikaanse president Lyndon Johnson vindt in het opgezet incident in de Golf van Tonkin, waarbij twee Amerikaanse destroyers beschoten worden, een aanleiding om Noord-Viëtnam massaal te bombarderen. De raids beginnen op 7 februari 1965. Daarmee proberen de Amerikanen dit landsdeel, waar men de moeizame opbouw van het socialisme begonnen is, op de knieën te krijgen. Maar de Noordviëtnamese premier Pham Van Dong laat meteen weten dat zijn volk niet bereid is voor zo'n beestachtige chantage te zwichten. Hij maakt een programma in vier punten publiek, waarbij hij eist dat de Amerikaanse troepen Viëtnam verlaten. Hij vordert een democratische regering in het Zuiden. De Amerikanen drijven hun bezettingsmacht op tot 550.000 man. Noord-Viëtnam vermeerdert nu ook zijn hulp aan het Nationaal Bevrijdingsfront. Op 31 januari 1968 zet het front met zijn noordelijk bondgenoot het Tet-offensief in. Het houdt tijdelijk de belangrijkste steden van het Zuiden onder controle. Dat is een onmiskenbaar politiek succes voor bevrijdsstrijdkrachten. Johnson beslist de bombardementen boven de 20ste breedtegraad op te schorten. In Parijs beginnen op 13 mei 1968 onderhandelingen, aanvankelijk zonder het Nationaal Bevrijdingsfront. Dat treedt nu uit de clandestiniteit. Het vormt zich op 6 juni 1969 om tot de Voorlopige Revolutionaire Regering van Zuid-Viëtnam. Op 3 september 1969 overlijdt Ho Chi Minh. Hij zag zijn wens van een bevrijd en eengemaakt Viëtnam niet in vervulling gaan. Toch lijkt het einde van de oorlog in zicht. In de USA is Richard Nixon intussen tot president

verkozen. Hij acht het geraadzaam de oorlog te „Viëtnamiseren“. De Amerikaanse troepensterkte in Viëtnam wordt gefeidelijk verminderd. De vredesonderhandelingen slepen echter aan. Ofschoon in de USA het verzet tegen de „dirty war“ toeneemt, acht Nixon zich bij zijn herverkiezing in 1972 vrij van enige controle door het kiezerskorps.

Om zijn onderhandelingspositie te Parijs, waar de kans op vrede groeit, te verbeteren, laat hij in de kerstperiode Noord-Viëtnam opnieuw massaal bombarderen. Dat landsdeel kan hij niet meer tot capitulatie dwingen. Op 27 januari 1973 ondertaken de onderhandelaars te Parijs een overeenkomst. De Amerikanen verbinden er zich toe hun leger binnen de twee maanden naar huis te roepen. In het Zuiden zullen twee administraties en twee strijdmachten vreedzaam naast mekaar bestaan. Dat soort akkoorden zijn er om geschonden te worden. De oorlog in Viëtnam, ofschoon „geviëtnamiseerd“, woedt als voorheen. Als Nixon door het Watergate-schandaal moet aftreden, verliest president Thieu zijn enige stut en steun. Hij zal het debacle niet kunnen afweren.

Op 30 april 1975 wordt Saigon bevrijd. Een goed jaar later komt de Algemene Volksvergadering voor het verenigd Viëtnam voor het eerst bijeen.

De nood

Het land kan nu in volle vrijheid aan zijn toekomst bouwen. Maar eerst moet het de wonden die de oorlog heeft geslagen nog helen. En dat is een zware opdracht. Als je nu, bijna drie jaar na die vreselijke oorlog, het land doorkruist, word je voortdurend met de nasleep ervan geconfronteerd.

Viëtnam is arm. En dat wenst het niet te verbergen. Het heeft nood aan alles en nog wat. Aan voedsel bij voorbeeld.

De oogst is mislukt. De oorlog heeft ontzettend veel goede landbouwgrond verwoest. En de economie in het Zuiden draait nog niet helemaal rond. De voedselhulp die in oorlogstijd uit de USA en uit China toestroomde, komt nu enkel nog uit de USSR en het oostblok en in mindere mate uit een paar westerse landen. De Viëtnames behelpt zich zo goed en zo kwaad als het gaat. Tussen de flatgebouwen van de nieuwbouwwijk Kim Lien in Hanoi grazen de koeien, scharrelen de kippen. Elk lapje grond wordt benut.

Een kindertuin

In die wijk bezoeken we een kindertuin die werd opgericht na de kerstbombardementen. Oorspronkelijk stond hij in voor 42 kinderen. Nu zijn het er 400.

De 310 gezinnen van de wijk kunnen er hun kleuters naartoe sturen. Een vlugge berekening volstaat om ons vragen te laten stellen naar het bestaan van geboortebeperving. De Viëtnamese autoriteiten zien een gezin met twee kinderen als ideaal. Getrouwde mensen beschikken over voorbehoedsmiddelen. Toch zijn traditionele gewoontes taal en families met 4 tot 5 kinderen vormen nog lang geen uitzondering. Aangezien de meeste vrouwen werken, vinden zij zo een kindertuin heel praktisch. Bij zwangerschap krijgen zij drie maand verlof. Dan brengen zij hun kind doorgaans naar een crèche. Gedurende een jaar werken de vrouwen 6 uur per dag i.p.v. 8. Als hun kinderen ziek zijn, kunnen ze per jaar 320 dagen extra-verlof opnemen. De kinderen blijven

tot hun drie jaar in een bedrijfscrèche. Dan kunnen ze naar de kindertuin. In de wijk Kim Lien zorgen 50 personeelsleden voor hen. De kinderen zijn de hele dag in de kindertuin, nl. van 7 uur tot 16.30 uur. 's Middags blijven zij er eten. Ze leren er de beginselen van lezen en schrijven. De kindertuin ressorteert onder het ministerie van gezondheidszorg. Elke kleuterschool heeft ten minste een verpleegster. De overige personeelsleden kregen een soort medische opleiding van een jaar. De school staat in nauw contact met een ziekenhuis.

Het Zuiden

Het Zuiden van Viëtnam is een levensgroot probleem. Dat moet de regering aanpakken, tegen het verzet van een belangrijk deel van de bevolking in. Velen profiteren immers van het kapitalisme. De bourgeoisie, maar ook de ontelbare kleine middenstandertjes pikten wat van de dollars van Uncle Sam in. Veel rijken wijken uit. Het kan nog wettelijk, maar je moet kunnen bewijzen dat je ergens elders terecht kan.

Anderen geven stiekem uiting aan hun ongenoegen. Een blanke beschouwt men in het Zuiden meestal als Rus. De gids drukt je op het hart 's avonds niet alleen uit te gaan, zeker niet in Ho Chi Minh-stad.

Hij vreest voor je veiligheid. De politie, overigens bijna allemaal mensen uit het Noorden, patrouilleert met het geweer op de rug.

Op iedere brug staan soldaten op wacht.

De steden in het Zuiden zijn werkelijk uit hun voegen gegroeid. Brutale deportaties tijdens de oorlog. Schrik voor het oorlogsgeweld buiten. Nu nog vind je er omheen afzichtelijke bidonvilles. In Ho Chi Minh-stad bezoeken we een tehuis voor ondervoede en verwaarloosde kinderen. Hun moeder, heel dikwijls een prostituee, heeft ze afgestaan. Dit centrum is het enige voor kinderen van 0 tot 3 jaar. Men draagt er zorg voor circa driehonderd kinderen.

Als de peuters drie jaar zijn, kunnen ze geadopteerd worden. Kinderen van een zwarte Amerikaanse vader raken echter uiterst moeilijk aan pleegouders. De prostitutie is in de grote steden in het Zuiden een echte sociale plaag. De hoertjes die men nu oppikt, worden heropgevoed. Ze kunnen zich ook uit eigen vrije wil aanmelden. Eerst komen ze in een geneeskundig centrum terecht. Worden ze gezond bevonden, dan krijgen ze enig onderwijs. Indien nodig leren ze lezen en schrijven. Men geeft ze een eerste vakopleiding. In een derde soort centrum kunnen ze zich dan vervolmaken. In het totaal zijn er in Ho Chi Minh-stad vijf centra. Wij bezoeken het enige van de derde graad, de „school voor handenarbeid“ in Thu Duc. Daar verblijven een driehonderd jonge vrouwen. Zestig meisjes gingen vrijwillig in de landbouw werken. De anderen leren er een vak; naaien, tapijtweven, vlechten.

De meisjes krijgen een loon waarvan ze zelf kost en in-woon betalen en nog ongeveer 20 dong overhouden. Een vrije zondag is een beloning die door de hele groep wordt toegekend. Sommige worden na drie maand al uit het centrum ontslagen. Zijn ze minder gewillig, dan blijven ze soms langer dan een jaar. Kennen ze een vak, dan krijgen ze een baan in een staatsbedrijf.

Het centrum in Thu Duc wordt bestuurd door Tran Minh Son, een innemende vrouw. Ze was vroeger geheime agente van het bevrijdingsfront. Ze kwam ver-

scheidene malen voor jaren in de gevangenis. Het is haar nauwelijks aan te zien. Net als in het centrum voor ondervoede kinderen werken ook in dit centrum een paar nonnen. Ze worden nu door de overheid bezoldigd. De staat stelt zich overigens vrij verdraagzaam op tegenover de godsdienst. In 1975 is de rooms-katholieke kerk van Vietnam herenigd. Ze staan nu onder de hoede van een kardinaal. Buitenlandse geestelijken zijn er niet meer. Hoewel er nog seminaries en noviciaten zijn, voelen blijkbaar minder mensen zich geroepen om geestelijke te worden.

Voor het priesterschap heb je de toestemming van de regering nodig.

Nieuwe economische zones

Werkloosheid is een andere maatschappelijke kwaal. Er is weinig industrie. De migratie van het platteland naar de steden ontwrichtte de economie. Bij de bevrijding waren er al 700.000 werklozen in Saigon. Daarbij voegde zich nog het miljoen gedemobiliseerde soldaten van het leger van Thieu. Buiten de stad was en is er nog veel te doen. Verwaarloosde akkers dienen weer in cultuur gebracht. Nieuwe landbouwgrond moet worden ontgonnen. Werklozen krijgen van de overheid materiaal om een eenvoudig huisje, eigenlijk een hut te bouwen, het allernoodzakelijkste landbouwgereedschap, een lapje grond van 1.000 m², wat voedsel en drinkwater. In „Nieuwe economische zones“ kunnen ze dan een nieuw bestaan opbouwen. Rond Ho Chi Minh-stad zijn er zo negen. We bezoeken er een, genoemd naar een verzetsheid Le Minh Xuan. Ze bestaat 4.000 ha. Tijdens de oorlog was de streek door de Amerikanen tot „free-killing“ zone verklaard. Ze schoten er op al wat bewoog. De mensen die zich hier na de bevrijding vestigden, hadden het niet onder de markt. Ze moesten allerlei onontploft oorlogstuig verwijderen, het land irrigeren.

Le Minh Xuan is een staatsboerderij. De mensen werken er in loondienst. Ze verdienen zowat 45 dong per maand. Ze staan 48 uur per week in het getouw. Het loon kan oplopen tot 60 dong en meer. De kleine groepjes waarin men werkt, bepalen zelf wie recht heeft op extra premies. Uiteraard beschikken de boeren vrijelijk over de producten van hun eigen akkertje. Die kunnen ze op de markt verkopen tegen prijzen die hoger liggen dan die vastgesteld door de staat.

Een gesprek

Op een van onze wandelingen komen we in gesprek met een jonge intellectuele.

Zo te zien is ze van burgerlijke komaf, en dat verheimeelijkt ze niet. Haar hele familie verblijft al in West-Europa of is althans van plan uit te wijken. Met haar man en haar twee kinderen wil zij echter blijven. Zij verdient nu 50 dong per maand, haar man 65 dong. Ze zijn beiden staatsbeambten. Daardoor kunnen ze zich een aantal basisgoederen goedkoop aanschaffen.

Een maaltijd in de kantine kost maar 0,30 dong. Ze genieten van een pak sociale voordelen. Ze kunnen o.m. modern flatje betrekken. Ze heeft een maand betaald een verlof per jaar. Voor haar gezin is gezondheidszorg gratis. Als haar kinderen ziek zijn, kan ze vrijaf nemen. Dan ontvangt ze nog 70 procent van haar loon. Toch moeten zij zich nu veel ontszeggen. Een auto hebben ze niet meer. Ook het voedsel is schaars. Tot voor een tijdje

had al wie in openbare dienst werkte recht op 16 kg rijst per maand. Ook wie zonder werk was, kreeg toen nog 9 kg. Nu is er slechts dertien kg per arbeidskracht. Toch zijn de armen nu beslist beter af.

Het nieuwe bewind

Het nieuwe bewind neemt de teugels steeds strakker in handen. De stad is administratief opgedeeld in arrondissementen, wijken (quan) en groepen (phuong). Zo'n groep verenigt een tiental gezinnen. Per phuong is er een verantwoordelijke. Die is full-time met het beheer van de phuong belast. Hij is aangeduid door de stedelijke overheid, het volkscomité, en is er ook verantwoording aan verschuldigd. Daarom vergaderen ze wekelijks met de stadsmagistraat. In een phuong komen af en toe de gezinshoofden samen om de gang van zaken te bespreken.

Da Nang

Ho Chi Minh-stad is lang niet kenmerkend voor de rest van het Zuiden. Om dat te beseffen, volstaat het even in Da Nang rond te lopen. Ten tijde van de Franse kolonisatie was het een stadje van 30.000 inwoners. Op het hoogtepunt van de oorlog woonden er twee miljoen mensen. De Amerikanen hadden Da Nang uitgebouwd tot de grootste militaire basis van het Centraal Hoogland. Zowat 100.000 Amerikaanse soldaten, een vijfde van hun hele leger in Vietnam, waren er ondergebracht. De hele omgeving draagt er zwaar de sporen van. Het is één schroothoop.

Het aangrijpendst is het museum van de oorlogsmisdaden. Dat bevindt zich in het voormalige Amerikaans consulaat-generaal waar ook CIA-diensten huisden. Net voor Da Nang op 29 maart 1975 werd bevrijd, staken de Amerikanen het in brand. Zo gingen veel waardevolle documenten verloren. Toch zijn er bewijzen te over van de onnoemelijke wreedheid waarmee de Amerikanen zijn opgetreden. Foto's uit westerse en dus onverdachte bronnen. Massale slachtingen. De gruwelijkste folteringen. Misvormde foetussen. Verminkte kinderen. Afzichtelijke vergroeiingen. De spitsvondigste springtuigen. Het sinaasappelbommetje dat ontploft als onschuldige kinderhandjes het oprapen. Een bom die op grote hoogte uiteenvalt in drie andere bommen.

Als die dan de grond raken, zuigen ze in een straal van 500 m alle zuurstof weg. Fragmentatiebommen. Pijltjesbommen. Brandbommen. Napalmbommen. Een tabel met cijfers. Kille cijfers. Veelzeggende cijfers. Over de streek van Da Nang strooiden de Amerikanen 33.000 ton bommen uit. 201.850 mensen werden er gedood. 207.000 stuks vee kwamen om. 110.700 ha akkerland en 296.550 ha bos werd verwoest. Na de oorlog vond men 36.395 onontplofte projectielen. Die maakten nog slachtoffers: 59 doden, 1.158 gewonden.

Een fabriek

We dringen erop aan een fabriek te bezoeken. Dat stelt onze gids voor problemen. Op het eind van het jaar maakt men de inventaris op. Of spant men zich ten eerste in de produktienormen van het plan op de valreep te halen.

In een tapijtweverij te Da Nang had men al voldoende geproduceerd.

In twee jaar vervaardigde men er 250.000 m² met de hand geknoopt tapijt. Aldus konden er voor onze groep

een paar uurtjes af. De fabriek werd opgericht in december 1975. Daarmee wilde het volkscomité een deel van de werklozen opvangen. Er werken nu 2.300 jonge vrouwen. De directeur is echter een man. Ook bij het inpakken waren een paar mannen bedrijvig. De arbeiders werken er in twee ploegen, acht uur na mekaar met een korte onderbreking voor een eenvoudige lunch. Het doorsneeloon varieert van 40 tot 50 dong. De premies worden per arbeidsgroep toegekend. Aan het hoofd van zo'n groep staat een lid van de vakbond. De vakbond en de jeugdliga staan de partij bij in het leiden van het bedrijf. De vakbond zorgt voor het sociaal welzijn van de arbeiders, waakt erover dat ze de partijlijn naleven en zet ze ertoe aan de produktiequota te vervullen of zelfs te overtreffen. De arbeidsgroepen bespreken het plan dat door de centrale overheid wordt opgesteld. Ze verdelen de taken over de leden van de groep. Mochten zij niet akkoord gaan met bepaalde aspecten van het plan, dan melden ze hun bezwaren aan de fabrieksdirectie. Die legt dan een en ander voor aan de provinciale bevoegde instanties.

Vrouwen

's Avonds hebben we een gesprek met Mevrouw Nanh, de voorzitter van de provinciale afdeling van de Federatie van Viëtnameese vrouwen. Voor de bevrijding bestond de taak van de vrouwenorganisaties er vooral in de vrouwen te mobiliseren voor de politieke strijd. Ze wilden de vrouwen ertoe aansporen actief deel te nemen aan het verzet, aan te sluiten bij het volksbevrijdingsleger. De bevrijding van de vrouw kon immers niet los gezien worden van de bevrijding van het land van buitenlandse aanvallen. Na 1975 zetten de vrouwen zich in voor de wederopbouw. De Federatie van Viëtnameese vrouwen wijst erop dat man en vrouw gelijkberechtigd zijn. Vrouwen kunnen het best uit werken gaan. Toch moeten ze evenzeer een goede huisvrouw zijn, het geluk van hun gezin beogen. Samen met hun man voeden zij de kinderen op tot goede staatsburgers die zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid in de opbouw van een nieuwe maatschappij. De volksmilities bestaan in de provincie Quan Nam-Da Nang voor 20 procent uit vrouwen. De Federatie draagt zorg voor de opvang van prostituees. Ze helpt het volk in het opzetten van een net van kindertuinen. In de provincie zijn er nu al driehonderd kleuterscholen. Getrouwde vrouwen krijgen seksuele voorlichting. Bijna alle vrouwen boven de 18 jaar zijn lid van de Federatie. De leiding ervan wordt trapsgewijs verkozen.

Weg nummer 1

Met de bus gaat het naar Hue, de oude koningstad. Je rijdt langs de beruchte weg nummer 1, de enige verbinding voor het autoverkeer tussen Hanoi en Saigon. Het is vreselijk om aan te zien. Vooral als je verder naar het noorden rijdt, wordt het dramatisch. In de bus zit je te hoesbussen. Het lijkt wel of de weg louter uit kuilen bestaat. Overal zie je bomkraters. Tienduizenden bommen moeten de Yanks hier gegooid hebben. Het zijn nu grote putten, twee tot vijf meter diep, soms tot twintig meter breed. In de beste gevallen hebben de boeren er heel vernuftig waterreservoirs van gemaakt. Of vijvers voor de viskweek. Meestal zijn het modderige poelen, broeihaarden voor allerlei ongedierte. Er is geen brugje dat niet

verwoest is. Veel is alweer hersteld, zo goed en zo kwaad als het ging.

Hue

In Hue heeft het volksbevrijdingsleger heroïsche bladzijden van zijn geschiedenis geschreven. Tijdens het Tet-offensief van 1968 hield het de citadel onder controle van 31 januari tot 25 februari 1968. De Amerikaanse troepen en het leger van Thieu riposteerde uiterst gewelddadig. In de stad vol historische waardevolle gebouwen werden 18.000 van de 20.000 huizen beschadigd. Op 26 maart 1975 werd de stad voorgoed bevrijd. Dat was voor het „marionettenleger“, zoals het hier stevast wordt genoemd, ontegenzeggelijk het begin van het einde. Hals over kop vluchtte het via de haven. Daarbij liet het onvoorstelbaar veel zwaar oorlogsmateriaal achter. In Hue moet je beslist naar de pagode Thien Mu, aan de oevers van de Song Huong.

Naar het Noorden

Uit Hue vat je dan de tocht naar Hanoi aan. Geen pretje. 655 km over weg nummer 1, „la route mandarine“. Als je gemiddeld veertig kilometer per uur vooruitkomt, gaat het al behoorlijk snel. Bij de Ben Hai-rivier trekken we over de zeventiende breedtegraad, de vroegere demarcatielijn. Ten noorden ervan zijn zichtbaar meer bommen gevallen dan ten zuiden. In de industriestad Vinh bleef haast geen enkel groot gebouw overeind. We verlaten de hoofdweg. Langs godverlaten zandwegjes bereiken we het hotel. Godverlaten, jawel. Toch ook hier weer bomkraters. Hoe bestaat het? Het hotel is een vakantiecinturum voor Viëtnamezen.

Naar onze maatstaven is het heel gewoontjes. Voor de Viëtnamezen is het heerlijk confortabel. Ruim vijftig procent van de zowat vijftig miljoen Viëtnamezen woont op het platteland. En daar zie je niet veel anders dan lemen hutten of eenvoudige bakstenen huisjes. In het Zuiden zijn verscheidene woningen uit afbraak en golfplaten opgetrokken.

We doorkruisen de provincie Nghe An waar Nguyen Ai Quoc, de latere Ho Chi Minh, in 1890 werd geboren. Daar hadden ook de eerste boerenopstanden plaats in 1930, werden de eerste Sovjets opgericht.

De Viëtnamezen zijn een volk van naastige landbouwers. Overal plant men rijst. Men staat in lange rijen, tot de kuiten in het water, de godganse dag gebukt.

De hele rit van Hue naar Hanoi zien we nog niet eens twintig traktoren. Het is zondag 1 januari. Hier en daar viert men feest. Rode vlaggen, spandoeken. We proberen van een jonge gids aan de weet te komen, wat dat precies voorstelt. Hij weet het niet. Hij kan zich overigens heel moeilijk uitdrukken. Hij heeft vier jaar Engels gestudeerd aan het hoger instituut voor vreemde talen. Niettemin is zijn kennis van die taal al te beperkt. Een academische opleiding vergt in Viëtnam meestal vier jaar, soms vijf. Vooraf moet je tien jaar school gelopen hebben en geslaagd zijn in een toelatingsexamen. Het onderwijs is volkomen gratis.

Weer oorlog.

En dan zijn we in Hanoi terug. Heel even op visite bij onze ambassadeur. Die meldt ons het onthutsende nieuws: Viëtnam en Cambodja zijn in oorlog. En wij hadden er hoegenaamd niets van gemerkt. Onze gids had

ons te verstaan gegeven dat de geruchten over ernstige spanningen tussen beide landen gegrond waren. Maar oorlog, neen dat hadden we toch niet vermoed. 's Anderendaags de krant Nhan Dan uitgepluisd. Er staat een stukje op de eerste bladzijde. Aan That, onze gids, gevraagd of hij het wil vertalen. Het bevat wat officiële frasen over de Cambodjaanse agressie de laatste twee jaren. Verder wordt er veel over de band tussen twee broedervolkeren gesproken en over de noodzaak het geschil door onderhandelingen bij te leggen. Maar dat het grootschalige krijgsverrichtingen betreft, leer je uit de Vietnamese partijpers niet. En zo verlaat je dan Vietnam met een wee gevoel. Dertig jaar oorlog heeft het land zwaar getekend.

Nu is er weer oorlog.

Wel kunnen we hopen, dat rede en overleg zullen zegevieren.

— OXFAM WERELDWINKEL :
op 10/3/78 om 20.00 u. ALGERIJE
FEESTEN, St. Pieters Abdij, Gent.

- Actuele situatie.
- Diareksen.
- Algerijnse versnaperingen.
- Toneel.
- Algerijnse muziekgroep.

Inkom 50 fr. - Oxfam Wereldwinkel.

SPAREN

IS NIET ENKEL

EEN KWESTIE VAN INTEREST

HET IS OOK EEN VOORWAARDE OM LATER EEN LENING TE KUNNEN
KRIJGEN VOOR HET BOUWEN, KOPEN OF VERANDEREN VAN EEN
WONING.

ONTHOUD HET GOED :

**BIJ DE ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTOKAS KRIJGT U DE HOOGSTE
INTEREST OP UW SPAARGELD**

**EN KUNT U - ALS TROUWE SPAARDER - AANSPRAAK MAKEN OP DE
ALLERBESTE CONDITIES ALS U KOMT AANKLOPPEN VOOR EEN LENING.**

ASLK

**ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTOKAS
— MEEST ERVAREN IN SPAREN —**

Te sturen aan : ASLK, Dienst Publiciteit, Wolvengracht 48, 1000 Brussel.

Naam en voornaam

Adres

Wenst documentatie over sparen en lenen.

MENSENRECHTEN

„DE MENSENRECHTEN : EERST STRIJDEN TEGEN DE ELLENDE“

John K. Galbraith

Prof. John K. Galbraith is zonder twijfel in Europa de meest gekende Amerikaanse ekonomist. Professor aan de Universiteit van Harvard maar ook gekend in alle ministeriële diensten te Washington, was Galbraith vroeger de vriend en raadgever van president Kennedy.

Prof. Galbraith verwierf o.m. bekendheid door zijn talrijke werken o.m. „De Industriële Staat“, „De Economische Wetenschap en het algemeen belang“ en zijn berucht essay over het nut van de oorlogen. Zijn stellingen en verklaringen over de evolutie van de Amerikaanse en wereld-economie worden steeds met belangstelling gevolgd.

Prof. J. K. Galbraith verleende op 7 februari een interview aan de Franse krant „Le Monde“. Uit deze lange tekst hebben we het nuttig geoordeeld zijn standpunt over de mensenrechten aan de lezers van Vrede bekend te maken.

Het probleem van de rechten van de mens neemt vandaag een plaats in het middelpunt van de democratische kwestie : men kan zelfs zeggen dat het hier gaat om een „New Deal“, in een internationale, ethische grondstof. Bent u optimistisch t.o.v. de onthullende kruistocht van President Carter ten gunste van de rechten van de mens ? Een kruistocht die meer invloed afwerpt in West-Europa dan dat zij oplossing biedt voor de dissidenten in de Oostbloklanden.

Denkt u dat zijn oproep een veel grotere uitholling van het totalitarisme zal bekomen ? Het gaat desalniettemin om een plotse ommekeer in de evolutie van de ontspanning en de economische ruil tussen West en Oost.

Ik denk niet dat ik persoonlijk eisen te stellen heb in verband met de mensenrechten.

Me dunkt dat ik in de loop van de laatste jaren genoeg mijn vrijheid tot meningsuiting gemanifesteerd heb. Mijn overtuiging blijft, dat de strijd voor dit doel zich moet voordoen op een vooraanstaande manier in ons eigen politiek verband. Ik denk niet dat men eigenlijk veel wint met de Sovjetunie de les te lezen op dat gebied. Ik ben overtuigd dat de status van de mensenrechten zal vooruitgaan in de Sovjetunie, doch dit zal niet gebeuren door de raadgevingen van Washington. Het is de verbetering van de levensstandaard ginds, die aan een groeiend aantal mensen toelaat deel te nemen in opiniedebatten en zich uit te drukken in de kunst zowel als in de wetenschappen, op een veel individueeler manier en daardoor bijgevolg hun dissidentie bevestigen. Maar men zal liever die tendenzen tot dissidentie aanmoedigen terwijl men de vriendschappelijke betrekkingen onderhoudt, dan dat

men ruzie zoekt en zich mengt in hun binnenlandse zaken. Betreffende de algemenere zaak die een kruistocht in de binnenlandse politiek ten gunste van de mensenrechten is, beschouw ik haar minder een drijfveer van de intellectuelen dan van degenen die, in het desbetreffende land, de verantwoordelijkheid hebben om de economische en sociale bestemming van de minder begunstigde minderheden te verbeteren. Ik voel me niet erg betrokken bij de mensenrechten van de hoogleraren van de universiteiten Howard, Chicago of Californië. In feite maken we zelfs geen gebruik van de ganse vrijheid waarover we beschikken.

Ik ben altijd verbaasd over het aantal universiteitsprofessoren die de voorkeur geven aan een welbepaald comfortabel leven (gsande van hun vrouw tot hun rekenmachientje), dat weinig in overeenstemming is met de hardheid en het ascetisme van hun betrokkenheid. Ik geef er de voorkeur aan dat men zich bekommert over de vrijheidsberovingen en de discriminaties die resulteren in armoede : de zwarte ghetto's, de jeugdwerkloosheid, de vrouwendiscriminatie. Er bestaan in de Verenigde Staten voldoende minder begunstigde minderheden die beroofd zijn van de uitoefening van hun vrijheid en van hun burgerrechten, voor degenen die zich eraan mochten interesseren. Niets is meer onverenigbaar met de werking van de vrijheid dan de ellende.

DE DUITSE BONDSREPUBLIC EN DE MENSENRECHTEN HET DERDE RUSSELL TRIBUNAAL

„We hebben geen macht, maar dat is tegelijkertijd de garantie voor onze onafhankelijkheid en objectiviteit. Wij vertegenwoordigen geen regering of politieke partij, maar volgen slechts ons hart en ons geweten. We onderzoeken de feiten, en de beraadslagingen van het tribunaal zullen uitwijzen of we tot een veroordeling komen of bij gebrek aan bewijs de „verdachte“ vrij moeten spreken“.

Jean Paul Sartre, voorzitter van de jury van het eerste Russell - Tribunaal in 1966.

Opnieuw een Russell - Tribunaal.

Als je mag afgaan op de verklaringen in de Westduitse pers en van de Bondsregering, dan wordt de Bondsrepubliek door een dodelijk subversief gevaar bedreigd. In maart 1978 gaat voor de derde maal een Russell - Tribunaal van start. De Bertrand Russell Peace Foundation is in 1963 opgericht door de Engelse filosoof en wiskundige Bertrand Russell en stelt zich tot doel om misdaden tegen de mensheid en schendingen van de mensenrechten aan de kaak te stellen. Dat gebeurt door de inrichting van tribunalen of rechtbanken waarin een jury van internationaal befaamde mensen op grond van uiterst degelijk voorbereide dossiers een objectief oordeel moet vellen of in konkrete individuele gevallen de mensenrechten zijn geschonden. Aangezien een Russell - Tribunaal een privé-initiatief is en dus geen juridisch erkende rechtsprekende instelling, is niemand verplicht om haar uitspraken op te volgen, maar in de praktijk mag haar invloed helemaal niet worden onderschat.

Zo kwam in 1967 in Stockholm de jury tot de vaststelling dat het optreden van de Amerikanen in Vietnam de perken ver te buiten ging. Sinds die tijd staat de Amerikaanse Vietnamse politiek permanent bloot aan de verontwaardiging van een brede Amerikaanse en internationale publieke opinie. In 1975 is het opnieuw raak en komt het tot een veroordeling van de diktaturen en de multinationale ondernemingen in Latijns-Amerika en vooral in Chili.

Russell - Tribunaal III : over de mensenrechten in de Bondsrepubliek.

In februari 1977 doet de Foundation op aanvraag van verschillende Westduitse en internationale groeperingen een eerste oproep voor een Russell-Tribunaal over de mensenrechten in de Bondsrepubliek.

Na een groot half jaar voorbereiding komt in oktober de nieuwe internationale jury voor de eerste keer samen en krijgen het sekretariaat en een adviserende Westduitse delegatie gestalte. Ook deze keer bestaat de jury uit zeer hoogstaande en om hun onafhankelijk denken bekende mensen zoals de Portugese militair Otelo de Carvalho, de Franse professor Georges Casalis, de Noorse polemoloog Johan Galtung, de Italiaanse socialistische volksvertegenwoordiger Richardo Lombardi, de Nederlandse jurist professor Lolle Nauta, de Franse ex-voorzitter van de CFDT André Jeanson en het Britse Hoger Huis - lid Lord Gifford. Het sekretariaat wordt geleid door de Westduitser Sebastian Cobler en de adviserende delegatie (de „Beirat“) bestaat uit de theoloog professor Helmut Gollwitzer, de politiekoloog professor Wolf Dieter Narr, dominee Martin Niemöller, de socialistische professor Uwe Wesel en de schrijver Ingeborg Drewitz.

De thema's : beroepsverbod, censuur, strafrechtshervorming.

In haar eerste niet - openbare zitting verklaart de jury dat zij zich vooral maar niet uitsluitend zal bezighouden met een drietal delicate onderwerpen :

1. Worden aan burgers van de Bondsrepubliek op grond van hun politieke overtuiging het recht ontnomen om hun beroep uit te oefenen ?
2. Wordt de vrijheid van meningsuiting beperkt door middel van censuur, gepleegd aan de hand van bepalingen uit het Wetboek van Strafrecht of het Burgerlijk Wet-

boek of door maatregelen die niet door de wetgevende macht zijn vastgesteld ?

3. Worden grond- en mensenrechten tijdens strafprocessen uitgehold of uitgeschakeld ?

In De Groene Amsterdammer van twee november 1977 voegt Wolf Dieter Narr hier nog aan toe dat het Russell-Tribunaal wil helpen om een verdere politieke eskalatie in de Bondsrepubliek te voorkomen, op grond van de ernstige resultaten voorwaarden wil scheppen voor een ongecensureerd en onderdrukingsvrij debat over alle Westduitse politieke problemen, en tenslotte de mogelijkheden wil scheppen om na te gaan welke gevolgen de binnenlandse Westduitse ontwikkeling voor Europa kan hebben.

Konkreet levert dit twee zittingsperioden op, waarvan die van 28 maart tot 4 april 1978 gewijd zal zijn aan de beroepsverboden en de tweede in de herfst van dit jaar de censuur en de schending van grondrechten in strafprocessen zal behandelen.

In de eerste zitting zullen er, geheel op basis van vrijwilligheid, tien of twaalf gevallen worden behandeld die als voorbeeld kunnen dienen voor alle anderen. Om die reden worden er meerdere criteria aangelegd zoals : verschillende deelstaten, diverse beroepen en een breed scala van politieke activiteiten.

Er wordt tegelijkertijd een onderzoek gedaan naar de resultaten in de praktijk en de verschillende technieken waarmee beroepsverboden kunnen worden afgekondigd. In tegenstelling tot andersluidende berichten en wensen worden de uitsluitingen uit vakbonden niet behandeld en komt ook de vrouwenproblematiek niet direkt aan de orde. Op deze laatste punten kom ik hierna nog even terug.

In de herfst zal het dus gaan om de censuur, de ontwikkeling van het (straf)-procesrecht, de posities van advocaten en verdachten (zojuist weer verder verzwakt door nieuwe „anti - terreur“ - maatregelen in de Bondsdag), de uitsluiting van advocaten bij processen, de uitbreiding van de bevoegdheden van verschillende politie - onderdelen en tenslotte de problemen met de wetgeving op het recht van asiel.

In beide zittingsperioden zullen officiële regeringsverantwoordelijken worden uitgenodigd om naast de belastende getuigenissen hun eigen mening te geven.

Achter de schermen de belangenstrijd.

De nuchtere opsomming tot nu toe mag ons niet blind maken voor de vaststelling dat een aantal linksradikale Westduitse splintergroeperingen vanaf het begin hebben geprobeerd om het komend Tribunaal voor hun eigen politieke doeleinden te gebruiken en daarmee voor de nodige verwarring zorgen. Dit gaat vooral op voor een aantal anarchistische, maoïstische en feministische groepen die vanuit hun overtuiging dat de Bondsrepubliek een fascistische of toch minstens een pre-facistische staat is, van het Russell-Tribunaal een politieke manifestatie hebben willen maken en uit eigen beweging regionale steungroepen hebben opgericht die geheel eigenmachtig in naam van de Foundation uitspraken doen en materiaal verzamelen die wel past of passen in hun eigen politieke kraam, maar niet in die van het Russell-Sekretariaat. Vanaf het begin neemt het sekretariaat hiertegen scherp stelling en benadrukt voortdurend haar traditionele onaf-

hankelijkheid, objectiviteit en onpartijdigheid. In al de officiële stukken wordt telkens opnieuw beklemdoond dat de jury zich alleen maar zal bezighouden met mensenrechten en geen politieke veroordelingen kan en mag uitspreken.

De zogenaamde „Russell - Noodkonferentie“.

Versillende anti - repressie - en anti - folterkomitees nemen het Russell - sekretariaat deze opstelling bijzonder kwalijk en beschuldigen het Tribunaal van een „sociaal - democratisch versluieringsmanoeuvre“ (1). Deze houding getuigt volgens mij van een enorm gebrek aan zin voor politieke verhoudingen in hun eigen land en de schadelijke gevolgen zullen we hierna dan ook nog wel zien. Maar er komt nog erger. Begin november 1977 slaan een aantal groepen zoals Spartacus, Lotta Continua, Ierland Komitee, groepen ter ondersteuning van politieke gevangenen en antifascistische en radikaal - feministische groepjes de handen ineen en organiseren een „Russell - Noodkonferentie“ met als sluitstuk en resolutie waarin de Bondsregering van fascisme wordt beschuldigd en de eis gesteld wordt dat het Russell - Tribunaal zich met het voortijdig overlijden van Andreas Baader, Carl Raspe en Gudrun Ensslin in de Stammheim - gevangenis zou moeten bezighouden. Wie bedenkt dat deze uitspraken worden gedaan terwijl héél de Bondsrepubliek nog in de anti-terroristische naroes verkeert van de Schleyer - ontvoering, zal kunnen begrijpen dat de „Russell - Noodkonferentie“ niet op een ongelukkiger tijdstip zou hebben kunnen doorgaan. In de eerste plaats springen nu alle gevestigde Westduitse autoriteiten als tijgers op het échte Tribunaal. In de tweede plaats begrijpen zelfs goedwillende mensen in het buitenland helemaal niet meer wat ze ervan moeten denken en in de derde plaats hebben ná de SPD nu ook het Westduitse vakverbond en de kommunistische partij van de gelegenheid gebruik gemaakt om zich officieel van het Tribunaal af te keren.

De houding van de Duitse Kommunistische Partij. De houding van de DKP is overigens niet van alle dubbelzinnigheid vrij te pleiten. Al van het begin proberen de kommunisten om het Russell-Tribunaal zich te laten toespitsen op de beroepsverboden met uitsluiting van alle bemoeienissen met censuur en strafrecht. Dit is begrijpelijk omdat de meeste beroepsverboden nu eenmaal worden uitgesproken tegen kommunistische militanten. Bovendien is de DKP, niet geheel ten onrechte, voortdurend bang om door de reactie als kommunistische partij op één hoop te worden geveegd met de terroristen. Het Russell-sekretariaat stelt hiertegenover dat de schending van de mensenrechten niet om zuiver tactische of opportunistische redenen mag worden beperkt en dat de repressie in de Bondsrepubliek in geheel zijn omvang en samenhang moet worden gezien. Persoonlijk en als jurist lijkt mij dit een juiste opvatting. Hoe onaanvaardbaar terroristische gewelddaden ook zijn, een democratische rechtstaat behoort terroristen om die reden nog niet te beroven van fundamentele mensenrechten zoals het recht op een menselijke behandeling in de gevangenis, de rechten op een behoorlijke en objectieve procesverdediging en tenslotte het recht op een rechtvaardig en onbevooroordeeld proces.

(1) Rundbrief 7 van het Russell-Tribunaal van 2/11/77.

De meeste komitees tegen de beroepsverboden steunen het Russell-Tribunaal.

Overigens lijken de meeste komitees tegen de beroepsverboden deze zienswijze te delen, zeker nu het Russell-sekretariaat hen in grote mate is tegemoet gekomen door het tribunaal in twee streng gescheiden zittingen op te splitsen. Bovendien weigert het sekretariaat pertinent om de Stammheim - sterfgevallen op de Russell-agenda te plaatsen omdat het én van mening is dat er slechts concreet bewijsbare gevallen aan de orde mogen komen én omdat deze politiek en juridisch zo delicate kwestie alleen maar kan worden onderzocht door een internationale onderzoekskommissie zoals deze door organisaties zoals Amnesty International en de Vereniging van Democratische Juristen geëist wordt. Voor de rest keert het Russell-Sekretariaat de genoemde splintergroepen met grote verontwaardiging de rug toe en werst met hen op geen enkele wijze samen te werken. Het Tribunaal werkt alleen samen met groepen en organisaties die zich volledig achter doel en inhoud van de door haar in te richten zittingen scharen.

Tot nog toe zijn dat in Westduitsland een heel aantal onafhankelijke socialistische en kommunistische groepen, veel studenten- en wetenschapsgroeperingen, jeugdorganisaties, de bond voor gewetensbezwaarden, verschillende kerkelijke bewegingen, enkele syndikale afdelingen, een heel aantal komitees tegen de beroepsverboden en tenslotte een grote schaar van prominente en minder vooraanstaande personen. Amnesty International stelt zich sympathiek naar het Tribunaal op en datzelfde geldt voor de Jongsocialisten, de Liberale Jongeren en het Humanistisch Verbond.

De Liberale Jongeren maakten oorspronkelijk zelfs deel uit van de ondersteuningskomitees, maar hebben zich onder de druk van hun partij daaruit op zestiende oktober 1977 moeten terugtrekken met de opmerkelijke motivering dat het politieke jeugdwerk in de Bondsrepubliek op dit ogenblik onderworpen is aan zeer zware discipline - maatregelen en dat kritische organisaties het leven onmogelijk wordt gemaakt door de intrekking van financiële middelen. Bovendien dreigen zelfs de jong-liberalen in de huidige politieke situatie op één hoop te worden geschoven met de „sympathisanten van het terrorisme“ en worden daarmee onder de nieuwe strafwetgeving in hun bestaan bedreigd, als waren zij zelf een terroristisch gezelschap.

Deze verklaring geeft een aanduiding over de tegenstand die het Russell-Tribunaal vanwege de gevestigde machten ondervindt.

De CSU / CDU - reactie.

De reactie van rechts komt het best tot uiting in het antwoord van Minister van Binnenlandse Zaken Maihofer halverwege de maand november op desbetreffende vragen van de CDU / CSU - fractie in de Bondsdag. Volgens Maihofer is de Bondsrepubliek met zijn liberale grondwet de meest democratische rechtstaat die Duitsland ooit gekend heeft en worden de burgers in hun mensenrechten door recht en wet volledig beschermd. Hij beschouwt het Russell-Tribunaal dus als een belastende poging van met terroristen sympathiserende groepen om de Bondsrepubliek ten opzichte van het buitenland in diskrediet te brengen. Volgens hem verenigen die groepen zich in het Russell-Tribunaal om uit hun

isolement te treden teneinde hun „kriminele doeleinden“, oftewel de gewelddadige omwenteling van het Westduitse politiek-ekonomisch stelsel, er door te kunnen drijven.

De onderwerpen waar het Russell-tribunaal zich mee bezig zal houden zijn (volgens Maihofer nog altijd) belachelijk en lasterlijk want de „staatsmaatregelen waartegen het Tribunaal zich wil uitspreken“ (dus: beroepsverbod, censuur, strafrecht) zijn gebaseerd op de Duitse grondwet en wetgeving en steunen dus op de versterking van de „vrije democratische grondwettelijke orde“ zoals die door de overgrote meerderheid van de Duitse kiezers wordt gewenst.

Op grond van deze en dergelijke uitspraken is er van rechts in de Bondsrepubliek een enorme campagne op gang gekomen waarin het Russell-Tribunaal als het grootste kwaad van alle tijden en de deelnemers als de duivel in eigen persoon worden afgeschilderd.

In de „Berliner Stimme“ vinden we bijvoorbeeld op 22 oktober een verklaring dat het Tribunaal de Bondsrepubliek probeert te „besmeuren“ door haar te vergelijken met repressieve staten zoals Brazilië, Chili en het Zuid-Viëtnam ten tijde van de Amerikaanse inmenging. Bovendien is deze krant er heel boos over dat het Tribunaal wél de Bondsrepubliek aanvalt, maar niet de „sandalige praktijken“ in de DDR.

Het Russell-sekretariaat wijst er in opeenvolgende persverklaring op, dat Maihofer al eens eerder in het jaar met onbewezen en ongemotiveerde scheldpartijen voor de dag gekomen is en dat hij in het geval van de atoomgeleerde Dr. Traube zijn woorden later weer schielijk moest inslikken.

Het sekretariaat wijst er nog eens op dat zij geen enkel uitstaans heeft met terroristisch gezinde groepen en dat zij er niet op uit is om terroristen te beschermen maar om mensenrechten in een democratische rechtstaat aan de orde te stellen. Om die laatste reden is de DDR niet in het onderzoek betrokken.

In dit opzicht verschilt het derde Tribunaal wezenlijk van zijn voorgangers en suggereert dus helemaal geen overeenkomsten tussen Chili, Zuid-Viëtnam en de Bondsrepubliek. De omstandigheid dat het Tribunaal in West-Duitsland zelf gehouden wordt is, hiervan het duidelijkste bewijs.

Bovendien gaat het niet om een „anti-duitsers - campagne“ maar om een onderzoek van de democratische verworvenheden in een land dat in Westeuropa op ekonomisch, militair en politiek vlak een centrale plaats inneemt, al was het maar in het kader van de Europese Gemeenschap en de NAVO. De ontwikkelingen in de Bondsrepubliek zijn daarmee voor het voortbestaan en de uitbouw van de democratie voor alle buurlanden van essentieel belang.

De reactie van traditioneel links : de SPD.

Wie verwacht dat de pogingen van het Russell-tribunaal om op te komen voor de democratische vrijheid van meningsuiting en de uitoefening van politieke grondrechten gesteund zou worden door de traditionele Westduitse linkerzijde, komt bedrogen uit, maar is dan ook wel een beetje naïef.

De SPD schiet het Tribunaal op jammerlijke wijze in de rug doordat partij-voorzitter Willy Brandt op dertien oktober een verklaring afgeeft waarin hij in soortgelijke

termen als Maihofer het Tribunaal afschildert als een „doorzichtige propaganda - campagne met lasterende doelstellingen“ en het betreurt dat de naam van de eerbiedwaardige Lord Russell door het slijk gehaald wordt. Met deze laatste opmerking gaat hij alvast te ver, want Lady Edith Russell schrijft hem een vriendelijk briefje waarin zij vaststelt dat haar man zich zijn leven lang heeft ingezet voor de handhaving van de mensenrechten overal ter wereld en altijd een uiterst fel tegenstander is geweest van uitingen van „McCarthyisme“ zoals we dat in de Verenigde Staten gekend hebben. En ze schrijft er bij dat indien hij nog leefde, zeker het Tribunaal zou hebben goedgekeurd.

Professor Gollwitzer voegt hieraan in een open brief aan Brandt op één november nog toe dat de handhaving van de mensenrechten geen onderwerp kan zijn dat uitsluitend valt onder de binnenlandse aangelegenheden van een staat aangezien deze, of het nu gaat om humanitaire of democratische rechten, behoren tot de algemene waarden van het volkenrecht zoals die zijn vastgelegd in het Handvest van de Verenigde Naties. Gollwitzer wijst er op dat deze stelling niet eens van hemzelf afkomstig is, maar door president Carter verdedigd wordt en door alle Westerse mogendheden in Belgrado en in andere onderhandelingen met het Oostblok wordt aangevoerd, en dat het dus nogal hypokriet is om haar op zichzelf niet van toepassing te verklaren.

Voorlopig lijkt de SPD van deze opwerpingen niet erg onder de indruk te zijn en worden daarentegen de jong-socialisten krachtig onder druk gezet om elke ondersteuning van en deelneming aan het Tribunaal te weigeren op straffe van een ernstig konflikt met de partij.

Van vakbondszijde.

Een al even felle en eenzijdige reactie vinden we in de brief van achttien januari 1978 van de hand van DGB - voorzitter Heinz Oskar Vetter waarin alle vakbondsleden worden opgeroepen om hun medewerking aan het Tribunaal te weigeren. De motivering kennen we al : het tribunaal wordt georganiseerd door Duitsland - vijandige groepen die de Bondsrepubliek als een fascistische staat afschilderen. Als pittig detail voegt hij er ter „informatie“ een lijst van de internationale juryleden aan toe, waarin zeker de helft van deze hoogstaande mensen tot en met Johan Galtung toe worden gescholden voor extreem - linksen, kommunisten of kommunistische sympathisanten, alleen maar omdat zij meedoen aan activiteiten van de Wereldvredeeraad, boeken publiceren over het marxisme, lid zijn van wat linksere syndikaten dan de DGB, deel uitmaken van wat konsekwenter socialistische partijen als de SPD, of omdat zij de werken van Bertold Brecht vertaald hebben.

Ongetwijfeld speelt de angst voor een Tribunale behandeling van de beroepsverboden die door de vakbonden zijn uitgesproken bij deze brief mee. Het Russell-sekretariaat heeft echter al lange tijd besloten om dergelijke uitsluitingen niet in aanmerking te laten komen, aangezien het Tribunaal de werkende klasse niet in de wielen wil rijden.

Zal het Tribunaal verboden worden ?

De voortijdige publikatie van een geheime nota van de Duitse inlichtingendienst in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken bracht eind november aan het

licht dat er wel degelijk regeringsplannen bestaan om het Tribunaal te verbieden of het leven onmogelijk te maken (1).

De ambtenaren hebben, uiteraard „nur für dienstgebrauch“ een compleet draaiboek opgesteld waaruit blijkt dat zij het Tribunaal zeer ernstig nemen en dat zij er van uitgaan dat het Tribunaal zeker zijn „schuldig“ over de Bondsrepubliek zal uitspreken.

„Het gevaar bestaat dat een manifestatie als het Russell-Tribunaal niet alleen een nieuwe haard van protesten geeft, maar bovendien de huidige vormen van protest zal bundelen en intensiever maken. Zowel het gewelddadig extremisme als de sympathieën voor het tegen de staat strijdende terrorisme zal hierdoor opnieuw worden versterkt. We herinneren aan de manier waarop het eerste Russell-Tribunaal over de oorlog in Vietnam een weer-slag heeft gehad op de binnenlandse politiek in de Verenigde Staten“.

Het eerste deel van dit citaat lijkt mij, gezien de degelijke taakopvatting van het Tribunaal volkomen onjuist, maar het tweede gedeelte bevat de nodige waarheid, maar terwijl de Westduitse regering hiervoor schijnt te zijn bevreesd, lijkt mij een dergelijke ontwikkeling een werkelijk zeer goede zaak.

Ondertussen doet het draaiboek een heel stel suggesties. Het Tribunaal zou kunnen worden „bijgestuurd“ door de „deelname van democratische krachten“ met het doel om een „vrijspraak te bekomen“. Maar de nota verwacht daar niet zo veel van: „zo'n actie lijkt alleen al wegens de moeilijke toegankelijkheid tot de groepen die het Tribunaal organiseren en de grote ervaring die zij hebben met hun samenwerdigers - tactieken (!) uitgesloten. Een werkelijk matigende invloed van democratische persoonlijkheden is bij dergelijke plannen blijkens ervaring nauwelijks te bereiken“. Daarentegen zou de deelneming van democratische krachten het Tribunaal voor anderen in hoge mate aantrekkelijk maken. Dus elke medewerking is uitgesloten hetgeen mij het tegendeel van democratisch handelen lijkt en daarentegen moeten zelfs persoonlijkheden en groepen in het democratisch centrum worden overreed „om niet aan het Tribunaal mee te doen of het te ondersteunen“. De opstellers van de nota vinden zo'n oproep in ieder geval noodzakelijk, zelfs als deze slechts gedeeltelijk wordt opgevolgd maar het zou natuurlijk extra gewicht in de schaal leggen als de bondskanselier „op grond van een kabinetsbesluit aan de minister presidenten van de deelstaten en aan de fractievoorzitters van de partijen in de Bondsraad verzoekt“ om hun invloed in die richting uit te oefenen. En als dat niet helpt moeten er straffere maatregelen worden genomen. Aan groepen die het Tribunaal ondersteunen moet geen vergaderruimte ter beschikking worden gesteld. Bovendien geeft de nota veel aandacht aan de mogelijkheid om het Tribunaal eenvoudigweg te verbieden en draagt allerlei wetten en wetsartikelen aan die daartoe bijdragen. Uiteraard zijn dat juist die bepalingen die het Tribunaal wil aanklagen.

Voor zo'n verbod draagt de nota de volgende motivering aan: „de gezindheid van de groepen die maatgevend zijn voor de organisatie van het tribunaal en de ervaringen

met soortgelijke campagnes in binnen- en buitenland, geven aanleiding tot de konklusie dat door het Russell-Tribunaal de democratische orde van de rechtsstaat wordt beledigd (1). Volgens onze ervaringen slaan dergelijke beweringen die de politieke werkelijkheid in de Bondsrepubliek verdraaien niet alleen aan bij kritisch ingestelde groepen, maar ook bij weldenkenden, slecht en onvolledig geïnformeerden. Het moet niet worden uitgesloten dat ook al lang bekende, dikwijls weerlegde maar desondanks toch altijd weer aangehaalde verwijten tegen onze democratische orde in de rechtsstaat, door een uitspraak van bekende persoonlijkheden een nieuw gewicht krijgt in de ogen van veel mensen“.

De nota stelt vervolgens voor om de jury te verhinderen om naar de Bondsrepubliek te komen. Op grond van de Westduitse wetten die de rechten van buitenlanders regelen, kunnen alle vreemdelingen die het Tribunaal bezoeken een verbod krijgen om de Bondsrepubliek binnen te reizen op grond van het feit dat zij de openbare orde in gevaar brengen of omdat anderszins „de belangen van de staat dat verlangen“.

Vervolgens somt de nota een hele reeks maatregelen op om de deelnemers aan het Tribunaal met het strafrecht te lijf te gaan. Bijvoorbeeld artikel 89 van het wetboek van strafrecht waarin iemand tot vijf jaar gevangenis kan worden veroordeeld als hij planmatig invloed uitoefent op het leger of de staatsveiligheidsdienst om hun plicht tot bescherming van de staat te ondermijnen. Of artikel 90a dat belediging van de Staat strafbaar stelt. Artikel 111 stelt het uitlokken van strafbare feiten door middel van „woord, geschrift of afbeeldingen“ strafbaar. Artikel 126 belooft gevangenisstraf voor diegene die de openbare orde verstoort en artikel 130 maakt „opjutten“ strafbaar: als een deelnemer aan het Tribunaal zegt dat de Staat zijn gevangenen isoleert of mishandelt, kan hij met vijf jaar gevangenis gestraft worden. En tenslotte is er nog artikel 140 waarin staat dat iemand een misdrijf pleegt als hij bepaalde misdrijven goedkeurt en ze niet doorgeeft aan de justitie.

En mochten de deelnemende groepen van dit alles nog niet onder de indruk zijn, dan kunnen eventuele overheidssubsidies worden ingetrokken of dan kunnen de leden van deze groepen van hun grondwettelijke rechten vervallen worden verklaard.

En in ieder geval moet er een intense campagne worden opgezet over „de achtergronden en de ware bedoelingen van de groeperingen die achter het Tribunaal staan, de krachten die het Tribunaal in werkelijkheid steunen, dit alles begeleid van een heldere (?) beoordeling van dit Tribunaal door de Bonds- en de verschillende Landsregeringen, door de politieke partijen en de vakbonden... en een overzicht van de werkelijke toestand van de op het Tribunaal voorgestelde verhoudingen (bijvoorbeeld over de gevangenen in de BRD en over de onderzoeken die een indienstneming bij de staat voorafgaan)“. En bij wijze van toppunt moet deze campagne „gedragen worden door BPA (Bundes Presse Agentur) en door alle hiervoor ter beschikking staande informatiekanaalen“. Met deze laatste zinsnede komt de Westduitse pers in een merkwaardig daglicht te staan.

Besluit

Als ik zo al mijn gegevens bij elkaar optel, dan weet ik niet zeker of de Bertrand Russell-Peace Foundation er

(1) Nota onder het hoofd OS (Offentliche Sicherheit) 2 - 614300 - R/21 VS - NfD gedateerd: 20/9/1977.

wel verstandig aan doet om het Tribunaal in de Bondsrepubliek en niet daarbuiten te houden. De lasterkampagne vanwege de Westduitse overheid die in zo een scherp contrast staat tot de nuchtere benadering vanwege het Russell-sekretariaat, werkt echter voor mij wel zeer verhelderend. Ik begin er nu pas écht van overtuigd te raken dat het Tribunaal werkelijk een dringende noodzaak is, zowel voor de ongelukkige slachtoffers van de onderdrukkingshetzes in de Bondsrepubliek zélf, als ter waarschuwing van de buitenlandse publieke opinie. Vermoedelijk is mét de voortijdige publikatie van de geheime dienst - nota de mogelijkheid van de Duitse regering om heel de zaak te verbieden echter nu wel minder groot geworden omdat in binnen- en buitenland daarover enige opschudding ontstaan is.

In de Bondsrepubliek zélf zal het voor groepen en personen ongetwijfeld bijzonder moeilijk zijn om in vrijheid aan het Tribunaal deel te nemen, maar de velen die dit

dan toch aandurven verdienen volgens mij van alle kanten de internationale solidariteit.

Laten wij ons hier in België niet laten misleiden door de Westduitse regeringspropaganda, laten we onze kop niet in het zand steken en laten we het Tribunaal volledig steunen.

Slechts met die steun zullen Russell-sekretariaat en jury de hoogste prioriteit kunnen geven aan hun voornaamste en door hen zeer bewust opgenomen opdracht : een objectief, degelijk en waarheidsgetrouw onderzoek van wat er in de Bondsrepubliek werkelijk aan de hand is. Laat tenslotte de Bondsrepubliek zélf maar de schade dragen met haar ondemokratische campagne om een democratische manifestatie van wereldformaat te verhinderen. Wanneer men daár de ogen sluit, dan moeten wij deze des te wijder open houden.

Gent, februari 1978,
Ernst Gülcher.

LEZERSBRIEVEN

„OP DE UITKIJK I“

Bij het lezen van OP DE UITKIJK „Europese verkiezingen met Sint-Juttemis, en dan nog...“ steeg mijn verbazing toch even boven het niveau van het normale toen ik plots en onvoorbereid in de laatste paragraaf twee verkiezingslogans of hoe moet je dat noemen in relatie tot de heer TINDEMANS Leo onder mijn neus kreeg. Zoals u schrijft zijn ideeën „omdat mensen belangrijk zijn“ en „voorspoed door moed“ misleidend.

Laat mij dan ook toe de lezer attent te maken dat „op de uitkijs“ blijkbaar ook van toepassing is voor uw blad. Ik dacht dat „als spreekbuis voor degelijke informatie en als bijdrage tot ontspanning“... ik veronderstel zowel te lande als overzee, het wellicht goed zou zijn ideeën zoals „omdat mensen belangrijk zijn“ niet op die manier te gaan manipuleren.

U hebt het recht, de mogelijkheid en sommigen zelfs staatsubsidies, hetgeen voor wat betreft de wereld een zeldzaamheid wordt, de kunde, kennis of wat dan ook van een regeringsleider aan te vallen, in twijfel te trekken of als „misleidend“ te interpreteren. Maar a.u.b. doe het dan in een uitgebreid artikel, met OPEN VISIER en in zijn juiste kontekst en mogelijks in een blad met andere doelstellingen!

Met een dergelijke mentaliteit bezoedelt u, volgens mij althans, het blaas van het belangrijkste voor alle mensen : vrede! Het venijn, volgens de dikke Van Dale, t.z.v. lastertaal, zat dus wel degelijk in de staart.

Tot besluit nog dit, nu je in het kader van de Europese ééndmaking en de Europese verkiezingen Tindemans op een min of meer dubieuze manier erbij gesleurd hebt, zou het misschien interessant zijn het Tindemans-rapport even toe te lichten. Er zitten

mogelijks vredeselementen in, of niet? Wie weet zijn Europese mensen voor Tindemans dan toch nog belangrijk? Wel spijtig voor een anders interessant blad!

Piet Verbeke,
Steenakker 18 te 9000 Gent.

Een geëerde Gast!

In „Terloops“ van 27/1/78 werd herinnerd aan het bezoek dat Mobutu van Zaïre in het begin van afgelopen jaar aan ons land bracht. Zaïre had 17 miljard schulden en de President kwam enkele 100 miljoen frank hulp vragen.

Onze premier „Mister Europe“ heeft toen iets gezegd waardoor men zich afvraagt of hij een komediant is of een onnozelaar. Hij zei (volgens „Terloops“): „Het woord van een President is voor mij een waarborg“. Een lofwaardige blijk van vertrouwen, maar erg misplaatst in het geval Mobutu die eens vier ministers liet hangen. Kun je het woord van zo iemand een „waarborg“ noemen?

Het is overbekend dat Mobutu, wiens land op de rand van het failliet staat, over Europa verspreid eigendommen, hotels en bankrekeningen heeft! Kan men een „waarborg“ zien in wat zo iemand belooft? Premier Tindemans kan dat blijkbaar wel, al weet hij welk vlees hij met een Mobutu in de kuip heeft.

Onlangs heeft Mobutu uitstel van terugbetaling bekomen... Hij mag in drie jaar afkorten... Als Zaïre voor die tijd al niet failliet is!

Geert Grub, Kalmthout.

FILM

PODRANKI - DE WEZEN

N. GOEBENKO

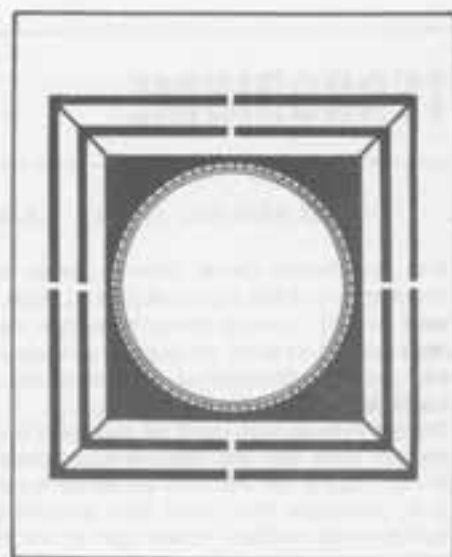
Op het einde van de 2e Wereldoorlog trekt een groepje weeskinderen rond tussen de smeulende puinen van een Russische stad, op zoek naar allerlei huisraad, om deze te ruilen tegen voedsel. Na één van deze speurtochten komen enkele weesjongens terecht in een tehuis voor weeskinderen in de stad. Alexis, één van deze jongens wordt enige tijd later opgenomen door een pleegvader en hij voelt zich nogal goed thuis bij deze man. Diens vrouw moet evenwel niet veel weten van de jongen, en door haar toedoen komt hij terecht in een ander weeshuis, in een oud kasteel in de nabijheid van de zee.

De jongens aldaar vormen een goed samenhangende groep, die allerlei grappige kwajongensstreken uithalen. Hun opvoeders zijn evenwel niet voor hun taak opgeleid en zijn voor het merendeel oudstrijders. Deze mensen leren de jongens het weinige dat ze zelf kennen ; nl. omgaan met wapens. Aldus worden ze nogal militaristisch opgevoed, alhoewel het gebruik van geweld bij de opvoeding verboden is.

Dat laatste moest één van de opvoeders ondervinden nadat hij Alexis een afrossing had gegeven, bij het vinden van een kleine dolk in het bed van de jongen. Hiervoor wordt de opvoeder streng berispt en bovendien uitgestoten door de raad der opvoeders. Een andere, nochtans ervaren opvoeder, is onrechtstreeks schuldig aan de zelfvernietiging van één van de wezen, met behulp van dynamietstaven. De jongens moesten een opstel maken met als titel „Wat ik van mijn vader herinner“. De ouders van die jongen waren in de oorlog omgebracht in een concentratiekamp en hijzelf hield een gebrandmerkt nummer op zijn linkerarm over, van het Duits terreur. Al deze beelden vormen evenwel flash-backs uit het leven van een Russische schrijver, die terugdenkt aan zijn zeer triestige jeugd. Deze schrijver is op zoek naar zijn broers, die hij na het verlies van zijn ouders in de oorlog niet meer heeft gezien. Zijn zuster is jong gestorven kort na de oorlog. Na veel opzoekingen in de registers en met de hulp van mensen uit de administratie vindt hij zijn broers terug. Beide broers vormen op dat ogenblik twee uitersten op het sociaal niveau. De ene is een gevestigd architect, de andere zit in de gevangenis. Met deze laatste komt hij tot een ernstig gesprek, tot groot genoegen van de gevangene.

Met het beeld van de wandelende schrijver voor het oud kasteel, waar hij als kleine wees werd opgevoed, begint en eindigt de film.

Deze jonge Russische film stond op het programma van het Vijfde Filmgebeuren in de Studioskoop te Gent in februari 1977, en werd voor het eerst in het Westen vertoond op het Filmfestival van Cannes in mei 1977. De kineast Nikolay Goebenko, zelf een oorlogswes, heeft de realiteit van het onderwerp van zijn film persoonlijk ervaren en kan aldus met des te meer gezag het

probleem van de wezen naar voor brengen. Zoals talrijke andere Russische kineasten is hij ook diep getekend door de oorlog. De titel van zijn eerste langspeelfilm „Een soldaat komt van het front“ en het verhaal van „Podranki“ zijn hiervoor sprekend.

De strijd van de kleine wezen tegen de honger wordt goed weergegeven door de ruil van een grammofoon tegen een brood. Omdat ze hun vrijheid niet willen verliezen, vluchten de weeskinderen telkens weg van de mensen die hen naar een weeshuis zouden kunnen brengen. De kleine Alexis geraakt echter toch eens in een tehuis in de stad terecht, waar hem hetzelfde uniforme leventje wordt opgelegd als talrijke andere jongens. De komst van een pleegvader had voor Alexis een verlossing van het weeshuis kunnen zijn, omdat zijn pleegvader veel van hem houdt, maar zijn vrouw heeft het thuis voor het zeggen en die bekijkt de jongen heel anders. Alexis komt aldus terug in een weeshuis terecht, dat evenwel in volle natuur gelegen is, en waar de jongens beter met elkaar opschieten. Hiermede wordt een andere alledaagse ervaring van de wezen naar voor gebracht, nl. het feit dat deze kinderen van de ene inrichting naar de andere worden overgebracht en zodoende nergens een houvast vinden.

Treffend is het contrast tussen het oude kasteel, met zijn slachtoffertjes van het Duitse oorlogsgeweld, en de aanwezigheid van een Duits gevangenkamp in de nabijheid van dit kasteel. Slechts Alexis en zijn vriendje met het brandteken op zijn linkerarm, dat zwaar lijdt onder het verlies van zijn ouders, weten van het bestaan van dit kamp. Doorheen de spleten van de houten omheining rond dit kamp roepen deze jongens meermaals hun haat uit tegen de Duitse soldaten.

De kleine Alexis geeft al vlug blijk van literaire aanleg : hij is geïnteresseerd in de leesboeken van één van zijn opvoeders en poogt soms, zij het met moeite, zijn gedachten op papier te zetten. Bij een bezoek van zijn pleegvader krijgt Alexis van hem een kleine dolk, waarmee hij echt gelukkig is. Het is dan ook begrijpelijk dat de jongen woedend is als die kleine dolk hem wordt afgenomen door een opvoeder. Dit laatste was het gevolg van een controle naar het bezit van wapens bij de weesjongens, na de zelfmoord van één van hen.

(zie vervolg biz. 34).

TERRORISME

JAARBILAN JIMMY CARTER

Een jaar Jimmy Carter. Jimmy Carter, de man van wie verwacht werd dat hij mirakels zou doen. In het buitenland zou hij de vrede overal herstellen, en in het binnenland zou hij de grote problemen van werkloosheid, inflatie, energie, stedenverval, rassenkwesties oplossen. Wat heeft deze wonderdoener bereikt?

Op **buitenlands vlak** heeft hij een soort kruistocht ondernomen, maar dan wel bepaald op strategische punten en in het belang van de VSA als eerste wereldmacht. Daar er in de jongste tijd zoveel inkt gevloeid is over Carter's buitenlandse politiek, vooral dan in het Midden-Oosten, zullen we het hier vooral hebben over zijn **binnenlandse politiek**.

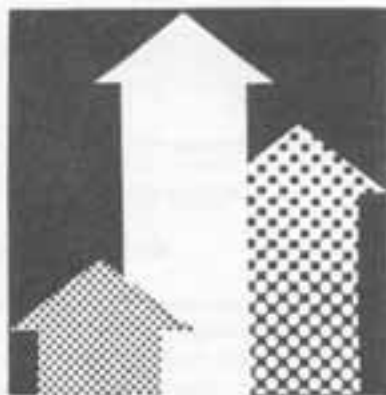
1. Op economisch gebied

Op een paar economische punten heeft Carter geen slechte resultaten geboekt: de werkloosheid is gedaald met 1 procent (van 8 tot 7 procent); de inflatie is gestegen maar slechts in geringe mate; de economische groei is beter dan verwacht; de consumptie is opnieuw gestegen. Toch waren er grote schaduwzijden in 1977:

- Een handelstekort dat vier maal zo groot was als in 1976.
- Een tekort in de schatkist van ongeveer 60 miljard dollar.
- Een verzwakking van de dollar.
- Een sterke daling van de beurs.
- Een zeer grote werkloosheid onder jongeren en niet-blanken.
- Het opkomen van het protektionisme naar aanleiding van groeiende competitie uit het buitenland.
- Een Congres dat weigerig staat zowel tegenover Carter's energieprogramma als tegenover zijn plannen om de belastingen te verlagen met 24,5 miljard dollar.

Terwijl Carter het in het begin van zijn carrière steeds op de moralistische toer gegooid heeft, begint hij nu de noodzaak in te zien van diplomatieke missies en politieke maatregelen. Met het buitenland probeert hij het vertrouwen te herstellen in de dollar, en import-akkoorden af te sluiten o.m. met Japan. In het binnenland tracht hij nu de zakenlui op zijn hand te krijgen, o.m. door ze naar het Witte Huis uit te nodigen voor thee en koffie. Hoewel hij de tewerkstelling als één van zijn prioriteiten gesteld had, zijn de vakbonden niet bijster gelukkig met hem. Hij probeert patroons en vakbonden te overreden tot „matiging” en kreeg niet teveel verzet, behalve dan door één van de langste stakingen in de Amerikaanse geschiedenis, de mijnwerkersstaking waaraan 160.000 arbeiders deelnamen.

1978 belooft een vrij rustig jaar te worden voor de vakbonden omdat weinig belangrijke CAO's afgesloten worden. Toch kan Carter zich verwachten aan ernstige troebelen in juni in de stad New York. Daar hebben de stadsbedienden, van politie tot bibliotekarissen tot reinigings-

DOKUMENT

diensten, besloten een gezamenlijk vakbondsfront op te richten om eindelijk, na drie jaar „matiging” tegenover de failliete stad, nog eens looneisen en andere eisen te gaan stellen. Het kan een harde strijd worden.

Op budgettair gebied had Carter tegenstand van Arthur F. Burns, de voorzitter van de centrale bank (Federal Reserve Board), omdat die als „pragmaticus” de prioriteit wou geven aan de inflatie, en pas op de tweede plaats aan de tewerkstelling. Intussen is de heer Burns vervangen door G. William Miller, voorzitter van Textron Corporation met bepaalde belangen in Iran. Deze Miller is een vroegere medewerker van Carter. Hoewel hij geen ervaring heeft met nationale en internationale economische politiek, verwacht men een betere samenwerking tussen hem en Carter dan tussen Burns en Carter.

2. Op gebied van defensie

Tijdens zijn verkiezingscampagne had Carter grote besparingen beloofd op het defensiebudget. Het Pentagon had een reële stijging gevraagd van 3 procent; ze hebben er een van 2 procent verkregen, wat een bedrag betekent van 116,8 miljard dollar.

Verder waren er ook beloften over de beperking van de uitvoer van Amerikaanse militaire wapens: deze uitvoer bedraagt ongeveer 13,2 miljard (500 miljard B.fr.). Er is wel een plafond voorzien voor bepaalde landen, maar dit plafond kan altijd omzeild worden door bepaalde uitrustingen en voorzieningen als niet-militair te bestemmen. De voornaamste klanten voor deze wapens blijven de NAVO, Japan, Australië, Israël, Iran, Saoedie-Arabië.

Plantu in „Le Monde”.

Tijdens zijn recent bezoek aan het NAVO-hoofdkwartier in Brussel, en aan het Kongrespaleis te Parijs, verklaarde Carter zijn „absolute inzet“ voor de defensie van Europa. Over de mogelijke „bedreiging“ van kommunisten als deelnemers aan een regering in Italië of Frankrijk, zei Carter :

„Juist wanneer zich moeilijke uitdagingen stellen voor de democratie, moeten haar leiders de kracht tonen aan de verleiding te weerstaan om oplossingen te vinden bij niet-demokratische krachten“.

Aan de andere kant noemde Carter zijn gastheer de Sjah, tijdens een luxueus eindejaarsdiner, een gelukkig man omdat :

„Onder de Sjah is Iran een eiland van stabiliteit geworden“.

Met een dergelijk eiland van stabiliteit is het dan ook volkomen verrechtvaardigd kernakkoorden af te sluiten en de mensenrechten eventjes in de doofpot te stoppen. First things first.

Bij de normale burger wekt het wel enigszins verwondering om Carter met dezelfde ijver de B-1 te zien afkeuren en de neutronenbom te zien propageren. Dit schijnt trouwens een algemene tactiek van Carter te zijn : eerst al de public relations te halen uit een zgn. humanistisch standpunt, om nadien een veel rationelere, efficiëntere methode voor te stellen om dezelfde doeleinden te bereiken. Een glimlach kan inderdaad misleidend zijn.

Carter is een voortvarend man. Vanuit de vanzelfsprekende waarheid dat de VSA nu eenmaal de sterkste macht ter wereld zijn en moeten blijven, heeft hij van de Sovjetunie al te vlug toegevingen verwacht in verband met het afsluiten van de SALT II akkoorden ter beperking van de strategische wapenwedloop. Hij wou de Amerikaanse CRUISE-raket veilig stellen en om die reden eventueel de Sovjet-bommenwerper „Backfire“ wegnemen uit de lijst van beperkte, strategische wapens. Na een negatieve reactie van de Sovjetunie probeert Carter nu de kwestie van de „Backfire“ apart te behandelen van de SALT II. Hij zou Brezjnev vragen hem in een brief te beloven de „Backfire“ niet op te stellen tegen de VSA !

Een verzet tegen de hoge defensie-uitgaven van Jimmy Carter is in de VSA praktisch niet te vinden. Zelfs tegen de neutronenbom is bijna geen reactie : alleen de kommunistische partij mobiliseert errond.

3. De rol van de CIA (Amerikaanse Inlichtingendienst)

Op hetzelfde ogenblik als de New York Times een zeer scherpe aanklacht richtte tegen de CIA, op basis van een grondig onderzoek over 30-jaar-lange CIA-praktijken, verleende Carter aan deze CIA meer bevoegdheden. Dat zou men dan cynisme kunnen noemen, of, met Marcuse, de repressieve tolerantie.

Met dat onderzoek kwam de New York Times tot de bevinding dat de CIA systematisch buitenlandse journalisten en communicatiecentra opkocht of controleerde. Dat de CIA bovendien soms het nieuws van de grote persagentschappen (UPI en AP) censuurde of zelf fabriceerde. Hier een paar voorbeelden :

- In 1961 werden persberichten over de Cubaanse bannelingen, die getraind waren door de CIA om de slag bij de Varkensbaai te leveren, gecensureerd door de CIA.
- Berichten over de Cubaanse revolutie werden uit de

media van Latijns-Amerika geweerd of geamendeerd.

- In 1956 werd Kroeetschev's geheime speech voor het 20e Partijkongres opgescheept en in gewijzigde vorm de wereld ingestuurd door de CIA.
- Russische dissidenten, met dagboeken inclusief, werden gefantaseerd voor hun haatvolle uitspraken tegen de Sovjetunie.
- In de jaren 1950 behaalden de Verenigde Staten „overwinningen“ in Guatemala en in Iran dank zij de CIA.
- Vanaf 1970 werd een campagne van miljoenen dollars gevoerd, tegen de Chileense leider Salvador Allende.
- Soms dienden niet alleen persbureaus en journalisten maar ook prive-firma's in het buitenland als informatiepunten voor de CIA.

Jimmy Carter is openlijk bezorgd over deze CIA als ze wat te openlijk overdrijft in haar immorele en illegale activiteiten. Maar zelf laat hij zich wettelijk beschermen tegen mogelijke achtervolging wegens afluister technieken. Hij die zijn verkiezingsoverwinning haalde op de rug van de perverse Nixon, gaat nu zelf deze Nixon verdedigen en diens praktijken overnemen ! Ook cynisme ?

4. De Zwarte bevolking

De Zwarte bevolking had massaal voor Jimmy Carter gestemd, deels omdat hij hun verlossing uit de ellende beloofde, deels omdat hij uit het Zwarte Zuiden kwam. Dat dit een illusie was, een pijnlijke illusie, blijkt uit de cijfers van de werkloosheid : de officiële werkloosheid van de Zwarte bevolking bedraagt 14 procent, tweemaal die van de blanken. Het cijfer voor Zwarte teenagers is nu al 40 procent. De reële werkloosheid ligt nog hoger omdat vele Zwarten al zolang werkloos zijn dat ze opgegeven hebben te zoeken. Vakbonden bieden hier weinig steun, omdat ze tot in het recent verleden zelf de niet-blanken buiten de vakbond hielden. In één stad (Milwaukee) is de werkloosheid van de Minderheidsgroepen zelfs vier maal hoger dan die van de blanken. Als Zwarten jobs vinden, is het op de lagere rangen van de ladder ; met vier jaar universiteit verdienen ze gemiddeld nog minder dan een blanke die afgestudeerd is op de middelbare school. Ook in dit geval moet men zeggen dat de enige partij die zich consequent en permanent ingezet heeft

Mijn gelukwensen. De werkloosheidsvergoedingen worden uitbetaald in de tweede straat rechts. De volgende a.u.b. (Punck - Groot Brittannië).

voor de problemen van de Minderheden, door de jaren heen, de kommunistische partij van de VSA geweest is. Het is een zeer kleine partij, maar op bepaalde strijdpunten heeft ze toch stand gehouden.

Tegenover de armoede van de Zwarte bevolking zijn er wel regeringsprogramma's. Op veel plaatsen bestaat zelfs een systeem met quota's die moeten bereikt worden van blank-zwart evenwicht als men de kontrakten met de stad, de staat of de federale regering wil behouden („Affirmative Action“). Er zijn ook opleidingsprogramma's voorzien en men maakt zelfs plannen om de vervallen steden een handje toe te steken, maar echte oplossingen vergen meer dan dat. Tegen rassen- of andere diskriminatie in Amerika zullen zeer ernstige sancties moeten genomen worden en zal de hele massa moeten gemobiliseerd worden, vooraleer er een einde zal aan komen, onder Carter of wie dan ook.

De direktieur van een Zwart economisch research-center in Harlem (N.Y.) ziet de toestand niet rooskleurig in :

Er is polarisatie. De klassenverschillen binnen de Zwarte gemeenschap nemen toe. Een groot deel van de Zwarten wordt armer en armer.

Men kan deze verklaring ook uitbreiden tot de blanke bevolking. Ook daar worden de klassenverschillen groter. Als Jimmy Carter hieraan iets wil veranderen zal hij meer moeten doen dan flirten met de zakenlui en toosten met de Sjah.

Monika Abicht
februari 1978.

„Le Monde“.

VREDESFONDS

WIE ZAL DAT BETALEN...

Financieel en economisch staat ons land er niet te best voor. We horen wel regelmatig optimistische verklaringen maar... we zakken steeds dieper in de modder. De staat, dus wij allemaal, zit reeds met een schuld van meer dan 1.000 miljard frank en... men zegt ons dat er voor het voorbije jaar wel 40, 50 of 60 miljard zou kunnen bijkomen. Een peulschilletje dus...

Dit belet niet dat er toch maar steeds gedacht wordt aan de aankoop van nieuwe wapens. Na de F. 16 (rond de 40 miljard), spreekt men over raketten, tanks, marineschepen en noem maar op. V.D.B. koopt, wij krijgen de rekening aangeboden en... enkele groten vullen hun brandkasten.

Het kan natuurlijk anders. We moeten een andere richting uit. De voorwaarde hiervoor is een brede campagne van de openbare opinie voor de vermindering van de militaire uitgaven. Waarom dan niet in de plaats van tegen onze zin, met onze belastingen, jaarlijks ons deel bij te dragen voor de militaire uitgaven een vrijwillige bijdrage gestort om de aktie voor ontwapening te ontwikkelen en haar meer kracht te geven.

U kunt dit door een bijdrage te storten in ons VREDES-FONDS. Of nog beter door aan uw financiële instelling een **BESTENDIG ORDER** te geven om maandelijks een bedrag over te schrijven van 50, 100 fr. of meer op de Prk. 000-0956015-80 van Vrede vzw. Vraag ons het nodige formulier.

W.W. Tielt : 250 fr. - G.D. Oostende : 100 fr. - J.E. Gent 50 fr. - J.C. Oostakker : 50 fr. - E.M. Dilbeek 100 fr. - E.M. Brussel : 100 fr. - W.W. Kortrijk : 100 fr. J.V. Gent : 100 fr. - N.V. Evergem : 100 fr. - B.B. Tongeren : 100 fr. C.D.S. : 100 fr. - R.W. Brugge : 100 fr. - A.D. Oostende : 100 fr. - E.D. Brugge 100 fr. - T.B. Gent : 100 fr. - E.C. Antwerpen : 100 fr. - F.V. Gent : 50 fr. - L.F. Gent : 100 fr. - W.P. Brussel : 200 fr. - U.C. Oostkamp : 100 fr. - K.D. Gent : 250 fr. - M.L. Wetteren : 500 fr. - F.D. Gent : 250 fr. - M.D.B. Wilrijk : 50 fr. - E.T. Gent : 250 fr. - E.H. Lokeren : 50 fr. - J.M. Brussel : 1.000 fr.

De Britse regering zal gebruik maken van de speciale clause die door de NAVO ministers aanvaard werd en die toelaat, aan de leden van de alliantie die economische moeilijkheden hebben voor een periode van vijf jaar de jaarlijkse verhogingen van 3 procent niet te onderschrijven en dit vanaf 1979.

Naar wat wachten minister V.D.B. en onze regering om op deze clause beroep te doen ? Aansluitend bij een vorige beslissing zal de Britse regering de militaire uitgaven met 261 miljoen Pond Sterling verminderen.

JEUGD, POP EN POLITIEK

Jan Van Calsteren

opvoeden
tot
vrede

Muziek speelt in het leven van jongeren - en ouderen - een belangrijke rol. Jongeren van 12 zingen de „hit“ van het ogenblik, hebben hun idolen, hun fans, hun platen en platenspelers. Thé-dansants, jeugdclubs en discotheken maken deel uit van het jongeren-amusement. Diegenen, die trachten de jeugd politieke wijsheid bij te brengen, klagen steen en been, dat popmuziek de jeugd van de politiek weghoudt. Het mag dan zijn, dat zijzelf steeds het belang van deze uitingen van en voor de jeugd onderschat of zelf, compleet genegeerd hebben. Maar ook indien dit niet zo was, ze staan machteloos, ze hebben niet de minste kans.

Want popmuziek, zoals in feite de hele amusementssector, is rechts, of op zijn minst a-politiek. Omdat ze beheerst wordt door het recht van de sterkste. Niet alleen voor diegene, die op een scène kruipen, - zoals Walter De Buck het zegt : „Je kan er bijval genieten, maar je kan er ook tomaten naar je kop krijgen. Dat is het volksoordeel“.

„Vox populi, vox dei“, zou je kunnen zeggen. De goden zijn hier echter niet het volk, het publiek, het zijn de platenfirma's, de geldmachten, die de popmuziek, die een groep, een zanger, maken, lanceren, verkopen. En het is heel dat establishment dat pop- en amusementsmuziek bewust rechts en a-politiek houdt.

Hoe is dit alles gegroeid ?

Tijdens de periode 1940-1955 waren de generaties zo goed als onzichtbaar geworden. Er was de oorlog geweest, er was de dreiging van de atoombom, er was de inspiratieloze koude oorlog. Voor de jeugd zag het er zo uit : „als we de atoombom overleven rest ons enkel nog de wekker om 7 uur en de prikklok om 8 en om 17 uur“. In Wallstreet en Madison Avenue ontdekten men echter, dat de leeftijdsgroep tussen 14 en 21 een uitgebreid consumptiepotentieel bood, in 't bijzonder voor luxegoederen. Het probleem was : hoe geven we die pubers een gevoel van eenheid, hoe maken we er een koperspubliek van ? Het middel vinden ze in de massamedia : radio, platenspelers, bioscoop, televisie. Dat consumptieproces in gang steken was één zaak, het controleren bleek iets anders. Het startte in 1945 in de U.S.A. met de geboorte van de „hipster“. Zijn cultuur was die van de swing, de gevoelvrije muziek- en dansvorm, ontstaan uit jazz en blues. De „hipster“ lag goed in de markt. De platenverkoop sprong omhoog.

Dan kwam de eerste stijluitschieter, de rock 'n roll : Elvis Presley, Chuck Berry, films als „Blackboard jungle“ en „Rebel without a cause“. Eindelijk konden de massa's tieners hun frustratie en vervreemding kwijt. Frustratie en vervreemding, veroorzaakt door puberteit, seksuele repressie, bedreigde toekomst, enz. Het middel tot uiting was : agressiviteit. Films en optredens van de rockhelden gingen samen met rijen met scheermessen bewerkte bioskoopzetels en in puin gekwakte zalen. Al die uitbarstingen kunnen gezien worden als affectieve, op gevoel gebaseerde uitingen van opstand tegen afstomping en onderdrukking. Gewelddadig, maar ongevaarlijk voor de, alhoewel aanwankelijk verontruste, maatschappij. En : de platenverkoop steeg. Elvis verkocht miljoenen platen... In de Verenigde Staten was dat de tijd van de „Rockers“,

in Engeland van de „Teddyboys“. Ook elders in Europa brak de rock 'n roll door : Hooligans, Blousons noirs, Nozems, Halbstarke, Skinnknuttar...

Na de „Teddyboys“ kwamen in Engeland de „Mods“. Zij waren nog gewelddadiger. Typisch voor die tijd en mentaliteit is het stotterend gezongen „My generation“ van „The Who“ :

Things, they say look awful old.

Talking 'bout my generation.

Hope I die before I get old...

Een op de spits gedreven generatieonflik zou je 't kunnen noemen. De „Rockers“, de „Teddyboys“, de „Mods“ kwamen uit de arbeidersklasse. Rebellen, die niet onder woorden konden en wilden brengen waartegen ze zich afzetten, maar die hun problemen schreven met geweld en vernieling.

Toen kwam de periode van diegenen, die het wel op papier zetten, van Kerouac en Ginsberg. En van de Beatles en de Rolling Stones. Muziek werd minder een kwestie van 7 noten dan van tientallen decibels. Tussen rock en politiek of sociaal engagement sprong een vonk over in de persoon van Bob Dylan. Er zouden andere tijden komen. Via de protest-song, de contestatie. Men zou de wereld veranderen in een liefdevol oord voor allen, zonder oorlog... Lang haar kreeg een politieke betekenis. Donovan droeg een oorbelletje bij wijze van protest. Jeans werd de smoking van een nieuwe generatie. Het was ook de tijd van de grote anti-atoommarsen, of van de marsen voor vrede in Vietnam, van de New-Leftbeweging. In Europa werden de Thé-dansants ingevoerd, een kollektieve ontspanningsvorm met heel wat alcoholverbruik.

Het bleef een winstgevend zaak voor de grote platenfirma's. Alhoewel... in de U.S.A. de opgezette jeugd- en subcultuur ernstig uit de hand dreigde te lopen : 1964-67 was de periode van de hevige studentenrevoltes en van Provo in Nederland. Tenslotte was er Parijs, mei 1968, zowat het hoogtepunt van kritiek door de jeugd.

Toen kwamen de meer aristocratische en wereldvreemde hippies en met hen de „flower power“, de drugs, de meditatie, Woodstock - „Love is all you need“ - en het begin van Pink Floyd. De verontruste burgers konden de bezorgde rimpel van het voorhoofd strijken : de jeugdkultuur kwam stilletjes aan weer helemaal onder controle. Leve de platenverkoop. Leve de hitparades...

In 1968-73 verschenen de jongens in lange jassen. Ze sloegen de brug tussen de zestiger en zeventiger jaren en waren de voorbode van de minder interessante tijd die ging komen. Meestal stonden ze achter in de zaal, waar ze alleen het hoofd bewogen op de beat van groepen als „Black Sabbath“ en al dat soort zwaarmetaal-afkooksels en uitvloesels van Jimmy Hendrix en de „Cream“-jaren

voordien. De complete inkapseling van het jeugdig publiek lijkt geslaagd. Jeugdkultuur en -verzet gaan niet langer meer samen. Slijmerigheid, middelmaat en commercialiteit beheersen de hitparades. Televisie, film, top-twintig en wekelijkse thé-dansants houden de jeugd, meer dan voorheen, weg van alles wat naar politiek riekt. De massamedium-drug-voor-het-volk doet zijn werk...

XIde WERELDFESTIVAL VAN DE JEUGD EN DE STUDENTEN

In 1945, midden in de puinen van de tweede wereldoorlog, na de afschuif van Hiroshima en Nagasaki werd de „Wereldfederatie van de Democratische Jeugd“ (WFDJ) opgericht te Londen, door de afgevaardigden van jeugdverenigingen uit 63 landen.

Hun doel : de jeugd uit de ganse wereld groeperen in de strijd voor de vrede, voor de democratie en tegen het imperialisme, het kolonialisme en de uitbuiting.

Sinds 1945 richt de WFDJ festivals in, waar jongeren uit alle landen van de wereld mekaar ontmoeten. Zij nemen er deel aan politieke, kulturele en sportactiviteiten, en versterken de solidariteit en de kameraadschap tussen alle jongeren in de wereld in hun strijd voor de vrede en voor een betere wereld, door vruchtbare uitwisselingen. Het XIde Wereldfestival van de Jeugd en de Studenten dat zal doorgaan van 28/7 tot 5/8/78 heeft een speciale dimensie. Het is de eerste keer dat een festival ingericht wordt buiten Europa en in een ontwikkelingsland. Dat de keuze nu juist op Cuba viel heeft wel zijn betekenis. Cuba is, voor vele progressisten van de derde wereld, een voorbeeld in de strijd naar de onafhankelijkheid en tegen het imperialisme. Dit XIde festival is dan ook een solidariteitsverklaring met revolutionair Cuba dat, sinds 1959, de imperialistische reus uitdaagt en het socialisme opbouwt zonder de minste toegeving.

De keuze van het enige socialistische land van Latijns-Amerika is tevens een solidariteitsverklaring met de strijd van de Latijnsamerikaanse volkeren, die een steeds hardere en woestere onderdrukking moeten ondergaan. Nu reeds is het zeker dat het XIde Festival een enorm succes zal worden. In de meeste landen van de wereld zijn Nationale Voorbereidende Komitees opgericht, met de deelname van alle progressistische richtingen.

In Latijns-Amerika, niettegenstaande de problemen en de onderdrukking, zijn reeds 25 komitees werkzaam, maar in de clandestiniteit. Aldus in Uruguay, waar de studenten een oproep deden om de strijd tegen de fascistische diktatuur te versterken als groot aan het XIde Festival. Te Guadelajara, in Mexico, had een meeting plaats waar niet minder dan 50.000 jongeren hun solidariteit hebben uitgedrukt met het Chileense volk en de andere volkeren die strijden tegen de diktatuur.

Dit slechts om de invloed aan te tonen van dit Festival in Latijns-Amerika, invloed die bij de vorige festivals er nooit zo sterk doorkwam.

De deelname van talrijke jongeren uit Afrika en Azië is een bevestiging van de toenemende rol die de Derde Wereld speelt op de internationale politieke scène, en van de doorslaggevende deelname van de jeugd uit deze landen in de strijd voor de vrede en de democratie. Voor het Cubaanse volk wordt het een bewijs van de

daadwerkelijke solidariteit van de progressisten uit de ganse wereld met zijn rechtvaardige strijd tegen de imperialistische blokkade en tegen de kriminele agressies die nog blijven verder duren. Het is de jeugd uit de ganse wereld die éénstemmig de slogan „Cuba Si ! Yankee No !“ herneemt.

Het antwoord van het Cubaanse volk en van de Cubaanse jeugd drukt goed de geest uit waarin zij het festival voorbereiden :

„Joven del Mundo, Cuba es tu casa“ (jongeren uit de wereld, Cuba is je thuis.).

F. TACK

Nationaal voorzitter van het Belgisch Komitee voor het XIde Wereldfestival van de Jeugd en de Studenten.

Sekretariaat Belgisch Komitee :

J. Jordaenstraat 28,

1050 Brussel.

Eventuele kandidaturen kunnen daar ingeleverd worden.

POR LA
SOLIDARIDAD ANTIImpERIALISTA
LA PAZ Y LA AMISTAD

XI FESTIVAL MUNDIAL
DE LA JUVENTUD Y LOS ESTUDIANTES

OMDAT WIJ WILLEN

wim roos.

*omdat mijn stem alleen, niet gehoord wordt
omdat alle moeders met mij samen roepen
omdat we met duizenden zo denken
omdat we het zelfs met miljoenen willen,*

*omdat de natuur onze natuur is
omdat onze zon alleen, voldoende warmte geeft
omdat alles wat leeft, wil blijven leven
omdat we het zo voor miljoenen wensen,*

*omdat vernietigen het einde betekent
omdat er geen weg terug is, na de dood
omdat het einde voor iedereen bitter is
omdat het zo voor miljoen, voor miljarden mensen is,*

*zeggen we neen
zeggen we neen aan de bewapening
zeggen we neen aan de neutronenbom
zeggen we neen aan gelijk welke bom.*

uit : mijn liefde, liefste (onuitgegeven)

BOEKBESPREKING

NIEUWS VOOR DE (POST)MENSEN : LARMOYANT GESCHRIJF WORDT SARDONIESE HUMOR

Yves Van de Steen, over, CHARLES BUKOWSKI, Postkantoor, Amsterdam (de bezige) bij, 1977, 188 pagina's.

Yves Van de Steen

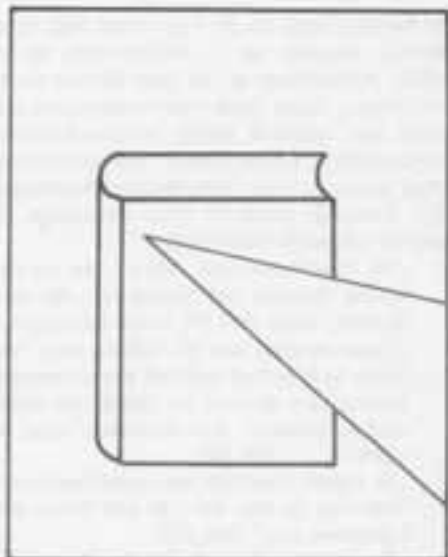
Kunst is razen en tieren.

Charles Bukowski schreef sinds 1960 zowat een vijftwintig boeken, w.o. powezle. Eén boekje slechts werd thans met smaak in het Nederlands vertaald, waarmee het Nederlands publiek een grote dienst werd bewezen. Zeker is het gekrijst rond het fenomeen PUNK hieraan niet vreemd. Maar Bukowski is verre van PUNK. Postkantoor is een roman over de potsierlijke onderdrukking van een „speed“ levend dier, de mens BUKOWSKI, door de op hol geslagen pletwals van de mammoetadministratie. Gek genoeg wordt dit boek geen tranerig getreure over klasseuitbuiting of gezanik over het verpletterende kapitalisme. Door zijn taal, zijn levensstijl, zijn rabelaisiaanse intelligentie wordt de lezer aangenaam verrast door een fris luchtig werk, dat nochtans geen decadentie schuwt. Schrijven is voor Bukowski de radikale zuiveringsmachine. Bukowski zelf zegt het zo : „(...) Ik zeg niet dat 't een meesterwerk is, maar 't zit vol beweging, pijn en bloederige lachers. Ik geloof dat ik zo'n roman per maand zou kunnen schrijven, ik krijg zo vaak op m'n sodemieter !

(...) de waarheid maakt je altijd aan het lachen-zeker als 't een waarheid is die op een bepaalde manier en in 'n bepaalde stijl gezegd wordt... GROTE KUNST IS PUUR RAZEN EN TIEREN IN EEN GOUDEN KOOI (...)“ (Kapitalen van mij) (p. 1).

Charles Bukowski.

Rolling Stone formuleerde het heel kort zo : „Charles Bukowski schrijft over wat hij heeft meegemaakt : armoe, baantjes als handarbeider, chronische katers, harde vrouwen, gervangenis, opstandigheid, mislukking, en onderdoorgaan. Hij maakt de indruk van iemand die met zijn voet in de klem zit en die zijn enkel probeert door te knagen om vrij te komen(...)“ (flaptekst) „Postkantoor is Bukowski's eerste roman, en werd geschreven nadat hij geruime tijd op zijn manier in Los Angeles het baantje van brievenbesteller had vervuld. In superplastische taal levert de auteur het verslag van de botsingen tussen de wereld waarin hij leeft en het ambtelijke apparaat waarin hij moet functioneren“. Aldus nogmaals de flaptekst. Beter kan je het niet formuleren, zeker niet wanneer je als pendelaar dergelijke mensen ontmoet in ons eigen klein Vlaanderen. Maar Bukowski heeft één zaak voor : hij schrijft en leeft dóór de muren heen van de tonnen administratieve humbug. Mèt moel-

lijkheden, zoals wij allen, maar HIJ haalt het.

Niet Big Brother geeft hem bekeuringen en ontslag, hij deed het zelf. Geen wijntje, geen trijntje mist hij, zodat hij niet in de mist gaat, maar uitstijgt boven de ambtenaarsschizofrenie. Bukowski zelf, over zijn redplank : „(...) Huur en alimentatie iedere maand. Drank. Een tiepmachine. Af en toe iets te roken. Een dagje op de renbaan. Een lekker stuk eens per jaar, of zo. Wat kan 't je schelen ? Hou je haaks, BUK (...)“

Da's Bukowski oplossing, en zonder te paternaliseren zouden we kunnen zeggen : „en wat dan nog ?“ Die kerel wil LEVEN, zonder meer, tegen wil en dank. Bovendien haalt hij het, niet de brave bediende die met hartkwaal, psychiese stoornissen, maagzweer en sjofele tics in de prak geraakt. Bukowski niet en dat is leerrijk. Bukowski klaart het wél, en daar gaat het om. Hij stelt zichzelf niet als voorbeeld, maar als mogelijkheid. Charles Bukowski werd in 1920 in Duitsland geboren en belandde twee later in de Verenigde Staten. Hij werd in L.A. grootgebracht en woont er nog. Op zijn 35e begon hij te schrijven en heeft nu een twintigtal boeken op zijn naam staan. Sartre en Genet hebben heel wat met hem gemeen. Maar toch is hij weer anders. Driester, kolerisch en onsaantbaar, looft hij het leven-in dit boek-zonder enige zweem van theorie. Zijn boek is leesbaar op de overvolle pendeltrein en nochtans staat het bol van levensopties. Onnavolgbaar-misschien-maar zijn systeem redt een individu, behoedt het individu Bukowski voor de ondergang. Bukowski zelf : „Ze reden mij naar huis en hij ging met haar weg. Ik deed de deur open en zei gedag, zette de radio aan, vond een halve liter scotch, zoop die toen op, terwijl ik lachte, me goed voelde, me eindelijk ontspande, vrij mijn vingers verbrandde met korte sigarettepeukjes, haalde toen nog net het bed, de rand van het bed, struikelde, viel, viel, schuin op de matras neer, sliep, sliep, sliep... In de morgen was het morgen en ik leefde nog steeds. Misschien schrijf ik wel een roman, dacht ik. En dat deed ik toen“ (p. 186).

Het woordenboekje !

Het resultaat van het geschrijf van deze underdog ligt voor mij. Wij lezen het in een orgastiese spanning. Veel is te danken aan de prachtvertaling van Susan Janssen,

die beroep deed op W. Levy voor het Amerikaanse taalgebruik, evenals op G. Belart m.b.t. de levende Nederlandse Arbeidstaal en de heer Elstrot voor het postkantoorjargon. Door deze medewerking en consultatie ontstond een boeiend taaltje, waarvan we tot slot enkele leuke staaltjes willen citeren, omdat deze zo uit het dagelijkse leven van de Amerikaanse postbediende gegrepen zijn. Lukraak citeer ik (met de nodige plaatsbepalingen) de volgende voltreffers :

- „Ik weet heus wel wat er aan de hand is met de kleine mokkel van hierachter, die de hele tijd voor je neus loopt met d'r halve tietten bloot...” (blz. 53)
- „Toen ze zo'n jaar of vijftien was, had ze een colaflesje in d'er kut gestopt dat er niet meer uit kon en toen moest ze naar de dokter en zoals in alle kleine stadjes gebeurt, het colaflesje ging van mond tot mond (...)” (blz. 56)
- „Ik stelde voor dat we misschien beter even konden wachten. Ik was net van een flinke afknapper aan 't bijkomen (...)” (blz. 90)
- „Ik zit daar dus op een avond met Harry te hijsen (...)” (blz. 92)
- „Liefje, dacht ik zo bij mezelf, ik zou je werkelijk een goeie beurt kunnen geven (...)” (blz. 95)
- „Ik was een echte kapsoneslijer (...)” (blz. 96)
- „Je wil dat ik m'n lul in je scheur steek, of niet soms ? Dat is 't enige wat je wil, hé kuttekop, of niet soms ? (...)” (blz. 97)
- „Ik heb je wel in de smieze hoor, lul. Ik krijg je nog wel te pakken, vieze rotte lul ! kelere klootzak (...)” (blz. 97)

- „Het paard had met zes lengten gewonnen, een makkie. Ze hadden die schat van z'n hol tot z'n neusgat met doping volgespoten (...)” (blz. 120)
- „Meneer Feathers, zei ik, voor mijn part krijgt u de tiefus (...)” (blz. 123)
- „Als ze schreven zoals ze d'r uitzagen, die giechelende en koekjes soppende koffieleuten, dan was 't om 't even of ze 't spul opstuurden of in hun reet ramden (...)” (blz. 143)
- „Ik was wel wat gesser dan die hufters (...)” (blz. 143)

Tot daar dan Bukowski's gore taal, zo uit het dagelijkse leven gegrepen. Misschien wat vies allemaal, maar die vrijheid heeft een auteur soms wel. Nogmaals : ik citeerde. Doelbewust. Postkantoor is de bloederige lachende roman over het dagelijks bestaan van een postbediende in de States. Geweld en gepest schrijft de auteur zijn verhaal in zijn taal. Mocht er dan toch een moraalrijder struikelen over de prachtige mensentaal van de marginalen, van de gewone mens in zijn dagelijksheid-dan wil ik nog even herinneren aan de strenge scheiding tussen ethica (moraal) en esthetica (schoonheid). Wanneer je die dingen door elkaar haalt zit je meteen in de dictatuur, wat niemand wens is. BUKOWSKI schreef een prachtig werk in zijn eigen jargon. Dat jargon is functioneel en draagt bij tot de grootsheid van dit prachtige werk. Na de Beatgeneration (Kerouac e.a.) wacht ik met ongeduld op nieuwe vertalingen van deze auteur, die mijn medemens is : Charles Bukowski. Opnieuw een boek als fictie gepresenteerd en aan niemand opgedragen. Dus een boek voor Allen.

De Zuidafrikaanse minister van Justitie Krüger heeft in het Parlement van Kaapstad bekendgemaakt dat in 1977 tien zwarten in de gevangenis gestorven zijn. Onder deze tien citeert hij ook Steve Biko die in eigenaardige omstandigheden overleed t.t.z. na martelingen en een onmenselijke behandeling. De meeste, zegt Krüger, hebben zich opgehangen of stierven een natuurlijke dood...

CAMPAGNE VAN HET IVVV TEGEN DE APARTHEID

Van langsom meer vakorganisaties nemen deel aan de campagne die door het Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen (IVVV) gevoerd wordt tegen de apartheid, en die op 13 maart met een „aktieweek” moet worden ingezet. De voornaamste doeleinden van die campagne zijn : het opheffen van de verbodsbepalingen waardoor de Zuidafrikaanse vakbonders getroffen worden ; de erkenning van de inlandsse vakbonden, en de volle menselijke en syndikale rechten voor de Afrikaanse arbeiders. De noodzaak van een dergelijke campagne en van een drukking op de maatschappijen die in Zuid-Afrika werkzaam zijn, werd aangetoond door een verslag van het sub-komitee voor de Buitenlandse Betrekkingen van de Amerikaanse Senaat. Dit verslag vraagt aan de Carter-administratie maatregelen te treffen om nieuwe Amerikaanse investeringen in Zuid-Afrika te ontmoedigen omdat degene die er reeds werden gedaan het apartheidregime hebben versterkt en de „economische en militaire autonomie” van die staat steunen.
uit „De Werker”

VREDESINITIATIEVEN

KAMPAGNE „ONTWAPENEN OM TE OVERLEVEN“.

De aktie van het O.C.V. komt stilaan op gang. In verschillende gewesten werden reeds plaatselijke O.C.V. komitees opgericht. Deze hebben zich reeds ingezet voor de verspreiding van de affiches, klevers e.a. informatie-materiaal. Schikkingen werden eveneens reeds genomen voor de inrichting van een informatieavond en voor de verplaatsing naar de nationale betoging van 7 mei te Brussel.

Moest u in uw gewest nog niets bemerkt hebben laat dan niet na de nodige kontakten vast te leggen. U kunt desbetreffend eveneens met Vrede kontakt opnemen. U kunt aan de campagne eveneens uw medewerking verlenen door de affiche en de klever „Ontwapenen om te overleven“ zo breed mogelijk in uw midden te verspreiden.

Wij sturen u deze graag per kerende na overschrijving van de kosten op Prk. 000-0956015-80 van Vrede vzw. Onderbergen 51, 9000 Gent.

(Prijs van de affiches 3 fr., van de klevers 20 fr.).

ontwapenen

om te overleven

Nationale betoging
7 MEI 1978
Brussel

OVERLEGCENTRUM
VOOR DE VREDE

HOEILAART. - Zondag 2 april in de zaal St. Clemens. Sizwe Bansi is dood van Athol Fugard.

door: B.K.T.

DIKSMUIDE - Zaterdag 8 april in „De Kring“ Sizwe Bansi is dood - van Athol Fugard, door B.K.T.

HEUSDEN - Galerij Jules VERWEST, - Helstwegel. Van 3 tot 22 maart „Tentoonstelling van Belgische en Hongaarse Kunstenaars“. Onder bescherming van de Hongaarse Ambassade te Brussel - Gouverneur R. De Kinder e.a. personaliteiten.

Ingericht in samenwerking met plaatselijke Kulturele Organisaties.

Geslaagd Zuid-Afrika kongres.

Door de aktiekomitees AKZA en BOA werd op 11 februari j.l. een uiterst geslaagd Zuid-Afrika Kongres ingericht.

Het woord op deze ruim bijgewoonde bijeenkomst werd gevoerd door Mark Theys namens AKZA; Frank Velghe voor BOA; Thieu Thijskens van de K.A.J.; Andrew Kailombo vertegenwoordiger van het I.V.V.; Bob Ashwad vakbondsafgevaardigde van British Leylands en vertegenwoordiger van SACTU (South African Congres of Trade Unions) en van het A.N.C. (African National Congres). Als slot van deze enthousiaste bijeenkomst werd een resolutie goedgekeurd waarin met genoegen werd vastgesteld dat voor de eerste maal een bijzondere aandacht werd besteed aan het probleem van de arbeiders en hun vakbonden in de strijd tegen de apartheid.

Antwerpen.

- Donderdag 9/3/1978 om 20.00 u. : Internationale politieke verhoudingen sinds 1945. Inleiding door Dr. Jules Verhelst.
- Donderdag 23/3/1978 om 20.00 u. : Wat is vreedzame Coëxistentie ? Inleiding door M. Tanret.
- Donderdag 13/4/1978 om 20.00 u. : Militaire pakten, Bewapeningswedloop en Ontwapening. Inleiding W. De Vlieghere.
- Donderdag 27/4/1978 om 20.00 u. : Betekenis en mogelijkheden van de Openbare Opinie. Inleiding A. De Smet.

Deze gespreksavonden zullen plaats hebben bij Elcker-ik, H. Consciencestraat 46, 2000 Antwerpen, onder voorzitterschap van Hugo BENOY.

REISGROEP „VREDE“

Vrede vzw organiseerde een achtdaagse Studie en ontspanningsreis naar Moskou, Vladimir en Soudal.

Tweeëndertig vrienden uit Brugge, Oostende, Blankenberge, Gent, Bornem en Oudenaarde waren zeer tevreden over de ondernomen reis.

Gezien het succes van deze uitstap heeft de „reisgroep Vrede“ het inzicht nog zulkdanige reizen in te richten. Is het niet door kennis te maken met andere volkeren en hun levenswijze dat bestaande vooroordelen wegvallen en de vriendschap onder de volkeren kan bevorderd worden?

Is reizen geen paspoort voor de Vrede? Vrienden die voor dergelijke initiatieven belangstelling hebben kunnen zich bekend maken.

Wij zullen niet nalaten aan onze lezers in de eerstvolgende maanden een nieuw voorstel in Vrede voor te stellen.

Vlamingen op het „Rode plein“...

INTERNATIONALE POLITIEK - PERSMEDIA-OPENBARE OPINIE

Zoals we reeds bekend maakten werden we genoodzaakt de studiedag van 18 februari te verschuiven. Deze is definitief vastgelegd op zaterdag 15 april in de Kleine Akademierraadszaal - Volderstraat, Gent.

Zoals we reeds bekend maakten kunnen we op de mede-

werking rekenen van Mia Doornaert (De Standaard), Walter Zinzen (T.V.) Willy Courteaux (Humo) Ernst Gölcher en André De Smet (Vrede) e.a. journalisten. Gezien we voor een vlot verloop het aantal deelnemers beperken raden we de belangstellenden aan zich in te schrijven door overschrijving van 100 fr. op Prk. 000-0956015-80 van Vrede vzw - Onderbergen 51, 9000 Gent.

KURSUSSEN

Zoals we reeds bekend maakten start Vrede met een cyclus voor zijn medewerkers lezers en belangstellenden. Volgende onderwerpen zullen er behandeld worden:

1. Internationale verhoudingen gisteren en vandaag.
 2. Wat is vreedzame koëxistentie.
 3. Bewapeningswedloop en ontwapening.
 4. Mogelijkheden en inpak van de openbare opinie.
- Lesgevers: Dr. J. Verhelst, Lic. F. De Paepe, Lic. W. De Vlieghe, Lic. M. Tanret, Lic. E. Gölcher, A. De Smet e.a. verantwoordelijken van de vzw Vrede.

Voorziena data:

- Gent : 9/3, 23/3 en 13/4.
Antwerpen : 9/3, 13/4 en 27/4.
Brussel : 23/3, 13/4, 27/4 en 10/5.

KOMITEE TEGEN DE BEROEPSVERBODEN IN DE BONDSREPUBLIC

Te Gent werd tijdens de voorbije weken een Vlaamse Afdeling van het Belgisch Komitee tegen de Beroepsverboden in de Bondsrepubliek opgericht.

Talrijke organisaties en personaliteiten gaven reeds hun toedreiding tot het komitee o.m. de Professoren Apostel, Picard, Pevénier, Balthazar, De Schutter e.a.

Het korrespondentieadres is voorlopig in het sekretariaat van Vrede-Onderbergen 51, 9000 Gent. Het komitee zal zich eerstdaags aan de pers voorstellen.

(vervolg van blz. 25)

Het bezoek van de 35-jarige Alexis aan zijn broer-architekt blijft eerder afstandelijk, omdat deze laatste nogal oppervlakkig leeft. Met zijn andere broer, in de gevangenis, komt Alexis tot een lang en diepgaand gesprek. „Podranki“ is hoegenaamd geen doktrinaire Sovjet-film. Wel worden de waarden van de groepsgeest en het samen oplossen van problemen, van de geweldloze opvoeding, en de haat tegen het fascisme duidelijk naar voor gebracht. De film bevat zelfs een lichte kritiek op de wan-toestanden in de Russische weeshuizen en op het Stalin-regime. De filmbeelden zijn bijzonder mooi van kleur en goed van kwaliteit. De opnamen in de mist getuigen van echt vakmanschap. De mooie muziek van Vivaldi, Marcello en Corelli draagt veel bij tot de sfeerscherping. „Podranki“ is een diepgaande en mooie film, met aangename komische momenten, die zeker met Westerse produkties als „Cria cuervos“ van Carlos Saura mag vergeleken worden.

Filip De Paepe.

TE ZOT OM...

• Tijdens het diner aangeboden door de voorzitters van Kamer en Senaat aan Mobutu overhandigde „le grand chef“ de erepenning van zijn partij aan de parlementsleden die in november j.l. te Kinshasa het Kongres van de MPR bijwoonden : Harmegnies (BSP) ; Monard (CVP), Peeters (VU), Coppens (BSP) Kevers (CVP) en Clerfayt (FDF). Minister van State Jos Van Eynde mocht ook een geschenk in ontvangst nemen. Het kruim van onze zakenwereld was eveneens, het spreekt vanzelf, op dit banket aanwezig...

• Het Amerikaanse Huis van afgevaardigden heeft met 227 tegen 181 stemmen de instelling van een federaal bureau ter bescherming van de konsument verworpen. Sinds 1970 voerden de konsumentenorganisaties en een aantal afgevaardigden de strijd voor de oprichting van dit bureau, objectief dat echter hardnekkig werd bevochten door de industrie...

• Uit het verslag van de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) blijkt dat vorig jaar in de vierentwintig landen die van deze organisatie deel uit maken de prijzen stegen met 8,3 t.h. De prijzen lagen in 1977 gemiddeld 9 t.h. hoger dan in 1976 en dit betekende reeds een verhoging van 8,6 t.h. tegen 1975. Dit ... en de toenemende werkloosheid uitgezonderd, gaat alles voor het beste in de beste van de werelden...

• M. Vogel, minister van justitie van de Duitse Bondsrepubliek, maakt zich zorgen over de heropleving van de nazipropaganda in West Duitsland o.m. in het leger. In een brief aan de Länder vroeg hij deze de nodige maatregelen te treffen, zelfs gerechtelijke vervolgingen, om dit in te dijken. Tot heden werd achter nog geen enkele oud nazi of nazigezinde door het „Berufsverbot“ getroffen. Zonderling niet...

• Volgens de Duitse politie zijn het bijzonder de Amerikaanse nazis die naar de D.B.R. brochures, klevers, platen, nazi emblemen en... geld sturen om de Duitse nazigroepen te helpen hun akties te ontwikkelen.

• Te Dortmund werd door het Centraal Bureau voor de berechting van de oorlogsmisdaden, klacht neergelegd tegen W. Westerheide (verantwoordelijke voor de uitroeiing van 9.000 joden in de Oekraïne en het Ghetto van Wladimir-Wolinski) ; J. Zelle (beschuldigd kinderen gedood te hebben door ze met het hoofd tegen de muur te slaan of ze van een balkon geworpen te hebben) .

• Van haar kant komt Beate Klarsfeld er op te wijzen dat zij aan de Procureur Generaal van Keulen onweerlegbare bewijzen heeft overhandigd over Karel Lischka, tijdens de oorlog chef van de Gestapo in Frankrijk ; Herbert Hagen, chef van de nazipolitie in Bordeaux ; Fritz Mersche, chef van feldgendarmeerie in Orléans en Ernst Heinrischman, verantwoordelijk voor de deportatie van de Franse Joden. Mevr. Klarsfeld wees er op dat deze heren die verant-

woordelijk zijn voor de dood van duizenden niet alleen tot heden niet vervolgd werden, maar bovendien in West Duitsland belangrijke posten bezetten o.m. in de schoot van de magistratuur en in de balie.

• Edward Korry, voormalig V.S. ambassadeur in Chili, beschuldigde de Amerikaanse inlichtingsdienst C.I.A. de hand gehad te hebben bij de omverwerping van de laatste democratisch verkozen president van Brazilië, dhr. Goulart, in 1964. Volgens Korry had ook de huidige minister van Buitenlandse Zaken Vance een aandeel in de coup...

• De Nationale Bank maakte ook haar standpunt bekend over de crisis in de industrielanden. Na de passage over het dekolonisatieproces en diens invloed op de economische verhoudingen met de ontwikkelingslanden, lezen we o.m. in de pers : „Sommigen voeren technologische gevorderde uitrustingen in en gebruiken daarbij lokale arbeidskrachten die vrede moeten nemen met naar Westerse maatstaven bespottelijk lage lonen en bovendien geen sociale zekerheid kennen...“ Zonderling dat de Nationale Bank niet schijnt te weten dat het Multinationale Ondernemingen zijn die met dit doel in het buitenland gaan investeren...

• Na de Aziatische, de Hong Kong en de Chinese griep maakt men ons vandaag bekend dat het de Russische griep is die onze contraien treft. Zonderling toch dat de griep steeds uit die hoek komt overgowaaid...

• V.D.B. die nooit over genoeg centen beschikt om nieuwe wapens te kopen, blijkt niet zo mild te zijn met zijn militair personeel. De beroepsvrijwilligers lieten reeds enkele malen van zich horen omdat hun lonen lager liggen dan die van de Rijkswacht. Er wordt zelf ernstig gesproken over een nationale betoging en ... een staking. Wedden dat V.D.B. morgen zal weten te vertellen dat het de ... Russen zijn die hier achter zitten...

• Enkele weken geleden werd verteld dat de Palestijnen verantwoordelijk waren voor de kwik die zogezegd in enkele appelsienen gevonden werd. Sindsdien horen we hier niets meer over. De verdachtmaking werd intussen de wereld ingestuurd en... de Palestijnen nogmaals in een vals daglicht gesteld. Een Franse T.V. reporter maakt hierbij een amusante opmerking. 't Schijnt, zegde hij, dat ze nu termometers gevonden hebben waar de kwik vervangen werd door appelsienensap...

• Generaal Haig is, zoals iedereen weet, hoofd van de NAVO krachten in Europa. Volgens zijn meeste recente verklaring is „de invloed van Moskou op een Europese Kommunistische Partij van minder belang dan de invloed die eenzelfde partij zou kunnen hebben op een regering waarvan zij zou deel uitmaken“... Mister Haig moet nu eindelijk eens gaan weten wat hij wil, maar van iemand die de vertrouwensman was van Nixon mag men nu eenmaal alles verwachten...

... LOS TE LOPEN

BOEKHANDEL

DE FAKKEL

Pluimstraat 14, 8500 KORTRIJK
Tel. 056/ 22.13.16

Men vindt er de NIEUWSTE BOEKEN
en GROTE KEUS JEUGDWERKEN

Korting voor rechthebbenden

Win ook een nieuwe lezer voor VREDE.

Stort een bijdrage in ons VREDESFONDS.

De „Topboekhandel“
ALLE UITGAVEN
Meer dan 300.000 „pocket“
boeken in 6 talen

CORMAN

Ravensteinstraat 28-30
1000 BRUSSEL
Tel. 02/ 511.67.29

Sociale Zetel :
Ad. Buylestraat 51
8400 OOSTENDE
Tel. 059/ 70.27.24

Kustlaan 169 en
Strandstraat 9
8300 HET ZOUTE
Tel. 050/ 60.18.28

Het boek dat u zoekt is
er. Zoniet CORMAN
zoekt en vindt.
M. CORMAN,
8400 OOSTENDE
Prk. 16.83.33

BOEKENFONDS MARNIX

Heeft steeds een uitgebreide keus van :

- Literaire
 - Wetenschappelijke
 - Politieke
- boeken.

Alsook :

- Engelse
(Penguin - Pelican...)
 - Franse
(Livres de Poche - 10/18...)
 - Duitse
(D.T.V. - Goldmann...)
- pocketseries.

AJUNLEI 18 - 9000 GENT
(evenwijdig met Veldstraat)

Tel. 091/ 25.10.92
Dooriopend geopend van 8.30 u. - 18.30 u.

VRIJE TOEGANG

ALLE GOEDE DINGEN BESTAAN IN 3

1. KWALITEIT

alleen grote merken :

PHILIPS - AEG - GRUNDIG - BAUKNECHT - SIEMENS - DUAL - BRAUN - TOSHIBA

2. PRIJS

de laagste prijzen voor elektrische huishoudtoestellen in onze discount-afdeling.

3. SERVICE

eigen gespecialiseerde technische dienst, gegarandeerde herstelling van alle merken.

Stereo & Hifi
Kleuren TV
Huishoudapparaten

Electros

aan het stadhuis te Oostende.